

Notitie ambtelijke vijfhoek 10 augustus 2021

Inleiding en leeswijzer

In deze notitie wordt nader ingegaan op opties voor (steun)maatregelen bij het wegvallen van de generieke steunmaatregelen per Q4 2021. De ambtelijke vijfhoek heeft verzocht deze opties te categoriseren langs drie scenario's/redeneerlijnen: 1) beëindiging steunpakket, 2) maatregelen ter ondersteuning van aanpassing aan de economie, 3) gericht sectoraal beleid. Deze notitie bevat voor elk van deze drie scenario's in hoofdlijnen de redeneerlijn en de maatregeloptyes die daarbij horen, voorzien van een appreciatie en een inschatting van de uitvoerbaarheid. De redeneerlijnen bestaan uit een uiteenzetting van argumenten – in de Kamerbrief zal de boodschap empathischer verwoord worden. Verder bevat de notitie een lijn aangaande de schuldenpositie van bedrijven.

De rode draad in deze scenario's is dat de generieke steunregelingen TVL en NOW ophouden. De notitie trapt daarom af met de algemene redeneerlijn. De drie scenario's en hun redeneerlijnen bouwen hierop voort en worden als blokken 1, 2 en 3 gepresenteerd, omdat een of meerdere blokken naast elkaar zouden kunnen bestaan. De indeling van deze blokken volgt de bespreking in de ambtelijke vijfhoek van 3 augustus, waarbij de eerder geïnventariseerde opties zijn ondergebracht in deze scenario's. Deze opties zijn soms substituten van elkaar, en soms complementair. De opties die niet-uitvoerbaar worden geacht, zoals de regionale opties, zijn niet meer zijn opgenomen bij de maatregeloptyes in de notitie (deze zijn in bijlage 1 opgenomen).

Besprekingspunten

1. Kan de vijfhoek zich vinden in de redeneerlijnen van de drie scenario's?
2. Kan de vijfhoek zich vinden in de maatregeloptyes bij de drie scenario's, en de ranking daarvan? Welke opties dienen verder te worden uitgewerkt t.b.v. de politieke vijfhoek?
3. Kan de vijfhoek instemmen met het voorleggen van de algemene redeneerlijn, de drie scenario's en maatregeloptyes aan de politieke vijfhoek?

Algemene redeneerlijn t.b.v. Kamerbrief

- In de Kamerbrief van 29 juni jl. heeft het kabinet aangekondigd dat het steunpakket in beginsel vanaf het vierde kwartaal niet meer wordt verlengd. Met deze Kamerbrief bevestigt het kabinet dit voornemen.
- De vaccinaties naderen het moment waarop iedereen die gevaccineerd wil worden, daadwerkelijk volledig zal zijn gevaccineerd. Daarmee komen we aan het einde van de zomer in een nieuwe, naar verwachting meer structurele, situatie, waarin het aantal vaccinaties stabiliseert en deze geen aanvullende invloed meer hebben op het aantal besmettingen.
- Het kabinet zag tot op heden met het steunpakket toe op het opvangen van de tijdelijke klap voor bedrijven, ondernemers en werkenden. En met resultaat: bedrijvigheid, banen en inkomen bleven behouden.
- Nu we richting een structurele situatie bewegen, en we steeds minder contactbeperkende maatregelen kennen en de economische prognoses gunstig zijn, is generieke steun niet langer nodig en wenselijk. Door het mogelijke structurele karakter van de nieuwe situatie dient dan ook het karakter van eventuele steun aangepast te worden. De voordelen van generieke steun wegen dan immers niet langer op tegen de nadelen.
 - De gezonde economische dynamiek wordt verhinderd. Bedrijven worden onvoldoende geprikkeld zich aan te passen aan veranderingen – al dan niet veroorzaakt door het coronavirus – in de economie en samenleving:
 - In bepaalde sectoren worden de tekorten aan personeel groter, terwijl er ook sectoren zijn waar door het steunpakket banen worden doorbetaald. Baanbehoud in de ene sector kan dus groei in de andere tegenhouden.
 - Het aantal faillissementen is op een historisch laag niveau, ondanks de crisis. Daarnaast is het aantal nieuwe bedrijven in 2020 na jaren van snelle toename nauwelijks gegroeid.
 - Economische dynamiek is belangrijk voor het verdienvermogen van de Nederlandse economie op de lange termijn, en is ook noodzakelijk om weer ruimte te geven aan startende of innoverende ondernemers.
 - Tekenend voor bovenstaande is dat de omzetchachteruitgang in de NOW getoetst wordt t.o.v. 2019, daarmee beweegt het referentiekader zich steeds verder van de huidige realiteit.
 - Bij een generiek steunpakket neemt het risico toe op onwenselijk gebruik (bijvoorbeeld door bedrijven met reguliere seizoenfluctuaties in omzet of die door niet-corona gerelateerde redenen omzetverlies draaien). Nu worden alle omzetriscos collectief gedragen, niet alleen de risico's die door corona zijn veroorzaakt.

- Daarnaast is de verwachting dat de Nederlandse economie snel herstelt en terug is op het niveau van voor de coronacrisis. Zo voorziet het CPB in de juni-raming een economische groei van 3,2 procent in 2021 en 3,3 procent in 2022, en verwacht het een afname van de werkloosheid in 2021 gevolgd door oplopende werkloosheid tot naar verwachting 4,1 procent volgend jaar. Hiermee zien de arbeidsmarkt cijfers er goed uit en beter dan verwacht. Dit komt daarmee min of meer in lijn met het niveau van vóór de coronacrisis.
- Tegen de achtergrond van deze positieve economische ontwikkelingen hebben het CPB en De Nederlandsche Bank (DNB) al geadviseerd de steunmaatregelen vanaf het derde kwartaal af te bouwen, omdat deze de gezonde economische dynamiek belemmeren. Ook in andere landen is al een afbouw van de steun te zien, zoals in Denemarken.
- Het beëindigen van het generieke steunpakket betekent niet dat het kabinet geen maatregelen meer treft. Om de overgang naar een nieuwe, structurele situatie te bevorderen, zal in Q4 een aantal regelingen nog van kracht zijn.
 - Ten eerste lopen de bestaande garantieregelingen, zoals corona-financieringsregelingen KKC, Credits overbruggingskrediet, MBKB-C en GO-C door tot eind 2021 om toegang tot financiering aan bedrijven te waarborgen. Ook blijven regelingen zoals de leningsfaciliteit voor garantiefondsen in de reisbranche, de garantieregeling evenementen en de verlengde aflossingstermijn voor belastingschulden gelden.
 - Daarnaast zet het kabinet in op additioneel beleid om de huidige positieve economische ontwikkelingen te flankeren en de transitie naar een aanpassingsgerichte economie te bevorderen. Door te investeren in het aanpassingsvermogen van de economie wordt geïnvesteerd in een economie die weer op eigen benen kan staan. Dat doen we gericht op mensen (SZW-opties) en bedrijven (EZK-opties).
 - Het kabinet realiseert zich daarbij dat met het stoppen van het generieke steunpakket een aantal sectoren in Q4 in grote problemen kan komen. Specifiek voor deze sectoren stelt het kabinet aanvullende maatregelen in.
 - Daarnaast is zicht op de schuldpositie van bedrijven en het vereenvoudigen van het afbetalen van schulden van belang voor het herstel uit de crisis. Daarmee geeft het kabinet ook antwoord op de moties van de leden Van Baarle¹ en Aartsen¹ en Stoffer en Van Haga².
- De beëindiging van het generieke steunpakket en de transitie naar een aanpassingsgerichte economie betekenen overigens niet dat het coronavirus is verdwenen. Het is onzeker hoe corona zich ontwikkelt. Het is mogelijk dat corona langere tijd bij ons zal blijven. Dit heeft gevolgen voor de vormgeving van mogelijk contactbeperkende maatregelen. Het kabinet blijft daarom een vinger aan de pols houden.

¹ Kamerstuk 35 420, nr. 299

○ ² Kamerstuk 35 420, nr. 291

1. Beëindiging steunpakket en terugkeer marktwerking (blok 1)

Redeneerlijn

- Zoals in de algemene redeneerlijn omschreven, is generieke steun niet langer nodig en wenselijk. De economie herstelt goed, contactbeperkende maatregelen zijn afgebouwd, en de nadelen van een generiek pakket – zoals de beperking van gezonde bedrijfsdynamiek en groeibelemming voor toekomstbestendige bedrijven – wegen niet meer op tegen de voordelen.
- In blok 1 wordt er geen generieke steun meer verleend bovenop de reeds bestaande maatregelen.
 - Op het moment dat iedereen die wil een tweede prik heeft gehad, zijn we aanbeland in een structurele situatie en wordt corona een ondernemersrisico; na anderhalf jaar corona kunnen coronagolven niet meer volledig als onverwachte gebeurtenissen gezien worden.
 - In een structurele situatie is het onwenselijk dat de overheid generiek steun blijft verlenen om bedrijven overeind te houden. Steun paste als overbrugging naar een structurele situatie. Het is logisch om de steun te beëindigen op het moment dat die situatie overgaat van tijdelijk naar structureel.
 - Het belangrijkste uitgangspunt van steun was het zoveel mogelijk beschermen van banen en inkomens. Inmiddels is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Diverse sectoren krampen met personeelstekorten. Er zijn nu sectoren waar krapte ontstaat terwijl in andere sectoren nog banen worden ondersteund in de NOW. Het is dus wenselijk dat we mensen niet langer met overheidssteun vasthouden in banen zonder perspectief, zodat ze aan de slag gaan in deze tekortsectoren.
 - Sectoren met een (al dan niet tijdelijk) verminderd toekomstperspectief moeten zich bezinnen op een verdienmodel voor de toekomst. Dit is niet altijd het verdienmodel van het verleden. Voor bijvoorbeeld een evenementenorganisator of nachtclubeigenaar blijven de inkomensstromen mogelijk nog langere tijd onzeker. De overheid heeft hen tijdelijk kunnen ondersteunen, maar in een structurele situatie, waarin corona mogelijk endemisch blijft, is het ook aan hen om te onderzoeken hoe zij op alternatieve wijze inkomsten kunnen genereren. In een structurele situatie past marktfinanciering in plaats van publieke middelen.
- Het stopzetten van de generieke steun betekent uiteraard niet dat de overheid helemaal niets doet. Om de overgang naar de structurele situatie te bevorderen, zal in Q4 een aantal regelingen nog van kracht zijn:
 - Zo lopen de bestaande garantieregelingen, zoals corona-financieringsregelingen KKC, Qredits overbruggingskrediet, MBKB-C en GO-C door tot eind 2021 om toegang tot financiering aan bedrijven te waarborgen. Ook blijven regelingen zoals de leningsfaciliteit voor garantiefondsen in de reisbranche en de garantieregeling evenementen gelden. De overheid blijft hiermee voorlopig marktfinanciering faciliteren: bedrijven die behoefte hebben aan liquiditeit kunnen nog terecht bij de bestaande garantieregelingen.
 - De sociale voorzieningen en reguliere vangnetten zijn voldoende uitgerust om een eventuele tijdelijke stijging in werkloosheid op te vangen. Naast krimpende sectoren bestaan er ook groeiende sectoren met personeelstekorten; de verwachting is dat mensen snel weer een nieuwe baan vinden.
 - Het aanvullend sociaal pakket is toegerust om te kunnen omgaan met de transitie na afbouw van het generieke steunpakket. Op onderdelen loopt deze door, bijvoorbeeld de huidige infrastructuur van bijvoorbeeld Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) staat voor 2021 en 2022.
 - Ook blijft de verlengde aflossingstermijn voor belastingschulden gelden. Daarnaast zijn ook voor terugbetaling van NOW/TVL ruime voorwaarden afgesproken. Voor bedrijven met problematische schulden zijn verschillende trajecten beschikbaar.

Het beleid ziet er als volgt uit:

- **NOW en TVL:** worden niet verlengd.
- **Tozo** wordt niet verlengd, per 1 oktober wordt de Bbz van kracht. Onder scenario 2 worden enkele aanpassingen voorgesteld om de overgang van Tozo naar Bbz te versoepelen. Hier wordt ook een haakje gemaakt om de Tozo snel uit te kunnen voeren als daar vraag naar is.
- **TONK** wordt niet verlengd.
- **Fiscale maatregelen** worden grotendeels afgebouwd (zie tabel 1 en 2).

Daarnaast lopen veel bestaande regelingen door (zie bijlage 4 voor meer toelichting):

- De **corona-financieringsregelingen** lopen tot en met Q4-2021. Hieronder vallen KKC, Qredits overbruggingskrediet, BMKB-C en GO-C.
- De **leningsfaciliteit voor garantiefondsen reisbranche** loopt door tot en met 31 december 2021. Hiermee worden consumenten van pakketreizen schadeloos gesteld bij faillissement van aangesloten reisorganisaties.
- De **garantieregeling evenementen** loopt door tot 31 december 2021.
- **Aflossing belastingschuld** start pas op 1 oktober 2022, en ondernemers hebben 60 maanden de tijd om de schuld af te lossen. De invorderingsrente start laag (op 0,01%) en loopt geleidelijk op tot 4% in 2024.
- **Terugbetaling van NOW en TVL** vindt plaats onder coulante voorwaarden. De uitvoeringsorganisaties hebben en nemen de ruimte voor maatwerk en bieden termijnen aan tot en met vijf jaar – met een rente van 0% – afgestemd op de situatie van de ondernemer.
- Het kabinet onderzoekt samen met private partijen de mogelijkheden, gericht op in de kern gezonde bedrijven, van verruiming van het **saneringsbeleid van de Belastingdienst**. Naar verwachting wordt er medio september een intentieverklaring gerealiseerd.
- UWV, RVO en Belastingdienst onderzoeken de mogelijkheden om casuïstiek tussen de diensten bespreekbaar te maken.
- Het **TOA-krediet** ondersteunt mkb-bedrijven die een doorstart vanuit een WHOA-traject kunnen maken.
- In het **aanvullend sociaal pakket** zitten verscheidene regelingen om mensen naar (nieuw) werk te begeleiden, om –en bijscholing te faciliteren en schulden te bestrijden.

Tabel 1: in Q4 te verlengen fiscale maatregelen.

Maatregel		Voorlopig advies	Budgettair (verlenging vierde kwartaal) ¹ x miljoen euro
1	Het akkoord met Duitsland en België over de belastingheffing van grenswerkers	Verlengen	0
2	De vrijstelling voor een aantal Duitse netto-uitkeringen	Verlengen	0
3	Het behoud van het recht op hypotheekrenteaftrek voor huizenbezitters als zij van hun hypotheekverstrekker een hypotheekbetaalpauze krijgen	Verlengen	5.1.2b
4	Onbelaste vaste reiskostenvergoeding	Verlengen	5.1.2b

- ¹ Een minus betekent budgettaire derving. De verlenging van deze maatregelen heeft geen invloed op de niet-belastingontvangsten.

Tabel 2: Fiscale maatregelen die per Q4 aflopen.

Maatregel	Voorlopig advies	Budgettair (verlenging vierde kwartaal) ¹ x miljoen euro
Het btw-nultarief op mondkapjes	Beëindigen	5.1.2b
Het btw-nultarief op de uitleen van zorgpersoneel	Beëindigen	
Het btw-nultarief op COVID-19- vaccins en testkits in Nederland en Caribisch Nederland	Beëindigen	
Het uitstel van administratieve verplichtingen rondom de loonheffingen	Beëindigen	

- ¹ Een minus betekent budgettaire derving.

2. Regelingen gericht op aanpassingsvermogen (blok 2)

Redeneerlijn

In dit blok wordt steun voortaan niet meer generiek vormgegeven, maar is sprake van beleid gericht op het stimuleren van het aanpassingsvermogen en het herstellen van de dynamiek in de economie.

Maatregelen in dit scenario dragen bij aan her-allocatie van arbeid, inzetbaarheid van personeel en kunnen daarmee werkgevers ondersteunen die niet meer kunnen rekenen op generieke steun. Bijvoorbeeld door arbeid te begeleiden van overschotsectoren of sectoren die nog hinder ondervinden van de gevolgen van het virus, naar sectoren die kampen met tekorten. Of door het aanbieden van gerichte om- en bijscholingstrajecten om zo de productiviteit te vergroten. Door te investeren in het aanpassingsvermogen van de economie wordt geïnvesteerd in een economie die weer op eigen benen kan staan.

Een groot deel van de maatregelen borduurt voort op het Aanvullend Sociaal Pakket (ASP) wat bedoeld was om de transitie na afloop van de generieke steunmaatregelen verder te ondersteunen. Het is opgericht met als doel het mitigeren van de effecten van het afbouwen van generieke steun. Inmiddels zien we ook tekorten optreden als gevolg van de coronacrisis. Personeel heeft specifieke (gesloten) sectoren verlaten en keert maar mondjesmaat terug. Met als resultaat personeelstekorten en arbeidsmarktkrapte. Een positieve bijkomstigheid van het verlengen van de maatregelen in het kader van het ASP is dat voor de in gang gezette maatregelen dat de infrastructuur nagenoeg volledig is opgezet. Voor veel van de maatregelen geldt dat deze zich niet laten binden aan kwartalen (e.g. scholing, dienstverlening) vanwege de verwachte tijdsinzet. Ook is een en ander afhankelijk van wat de werkloosheid gaat doen na het stoppen van generieke steun. Het CPB verwacht na afloop van steun een lichte stijging van de werkloosheid [PM meest recente raming]. Gezien het bovenstaande, verdient het in ieder geval de aanbeveling om de middelen die gereserveerd zijn op de aanvullende post te wegen voor 2022. Deze bedragen zijn ook eerder gecommuniceerd richting bijvoorbeeld de Kamer en gemeenten. Zie hiervoor ook bijlage 4 (wat doen we al).

Legenda:

- **Groen** is kansrijk (3 departementen kunnen zich hierin vinden)
- **Geel** is neutraal (1 of 2 departementen kunnen zich hierin vinden)
- **Rood** is mogelijk maar ongewenst

#	Maatregel	Uitvoerbaar	Mogelijkheden	Appreciatie	Bestaand budget
Maatregelen die bijdragen aan productiviteit					
1-	Praktijkleren in het MBO	2021 en 2022	- Voor praktijkleren in het MBO zijn middelen gereserveerd voor 2021, deze worden naar verwachting echter niet volledig uitgeput. - Aanpak is later gestart doordat in de uitwerking is aangesloten bij crisisdienstverlening via RMT's <u>Kan verlengd worden naar 2022, al dan niet (deels) middels een kasschuif uit 2021</u>	- Eenvoudige maatregel om door te trekken naar 2022. - Gericht op versoepelen overgang naar werk en de kans op blijvend werk. - Overlapt mogelijk deels met Nationaal Programma Onderwijs	5.1.2b PM nieuw budget
2-	Regeling Omscholing naar krapteberoepen	2021 en 2022	In een extra module van de regeling zou de afbakening van beroepen kunnen worden veranderd. Nu wordt aangesloten bij de spanningsindicator van het UWV. Die bestaat uit beroepsklassen, -groepen en -segmenten en biedt	- Gericht op faciliteren tekortsectoren om werkenden uit een overschotsector te begeleiden naar ander werk en zo nodig scholing te bieden. - Kan begin 2022 uitgebreid	5.1.2b

			voldoende ruimte om te selecteren op beroepen die we onder de regeling zouden willen brengen. De regelingstekst moet daarvoor aangepast worden maar dat moet met een korte annex mogelijk zijn	worden.	aan omscholingstrajecten nodig.
3	Regeling NL leert door - met inzet van - sectoraal maatwerk	2021 en 2022	(Beperkt) mogelijk om uit te breiden in 2021 <u>Voor 2022 kan een nieuw aanvraag vak opengesteld worden.</u>	- Gericht op werkenden. - Draagt bij aan het bestrijden van krapte in sectoren. - Regeling is 15 maart 2021 opengezet, activiteiten starten vanaf september 2021 en lopen door t/m Q2 2022. - Brede regeling en daarmee relatief ongericht. Algemene ervaring leert dat relatief meer hoog opgeleiden gebruik maken.	5.1.2b PM nieuw budget
4	Uitbreiding STAP budget	2022	- Kan vanaf maart 2022 (met terugwerkende) kracht uitgebreid worden <u>met extra middelen.</u> <u>Verdient de voorkeur boven andere LLO maatregelen om te voorkomen dat deze naast elkaar gaan bestaan.</u>	- Start maart 2022, (met terugwerkende kracht tot 1 januari) - Verdere gerichtheid pas mogelijk vanaf 2023. - Betreft een subsidie (max 1.000) voor een training, opleiding of cursus. De STAP is daarom geschikt middel om LLO te stimuleren. - Ongericht en onduidelijk is of gerichtere inzet (bijv. krimpsectoren) mogelijk is op korte termijn. - Onderscheid tussen groepen valt (nog) niet te maken. Hoogopgeleiden maken relatief vaker gebruik. - Hoeveel extra middelen vergt een politieke afweging.	5.1.2b PM nieuw budget
5	NL leert door met inzet van scholing	2021 en 2022	Dit budget <u>kan uitgebreid worden</u> om zowel kwantitatief (meer mensen), als kwalitatief (hoger bedrag per persoon) extra stappen te zetten.	- Er wordt geen rekening gehouden met specifieke groepen. - Gericht op werkenden en niet-werkenden - Ongericht. Deze regeling is toegankelijk voor iedereen en zonder tussenkomst van de werkgever. - Ervaring leert dat vooral hoogopgeleiden er gebruik van maken.	5.1.2b PM nieuw budget
6	Leer- en ontwikkeladviezen	2022	- Dit kan vanaf januari 2022 uitgebreid worden met extra middelen en/of niet meer betaald worden uit STAP-budget.	- Vanaf januari 2022 start een nieuwe ronde leer-ontwikkel adviezen. Hiervoor is reeds 12 mln beschikbaar, betaald uit het STAP-budget - Maatregel is vrij ongericht maar bleek populair.	5.1.2b PM nieuw budget

				• Ongericht: ook niet-met werkloosheid bedreigde werknemers kunnen advies aanvragen. • Ervaring leert dat vooral hoog-opgeleiden er gebruik van maken. • Effectiviteit onbekend.	
Maatregelen die bijdragen aan (nieuw) werk vinden					
7	Impuls crisisdienstverlening via regionale mobiliteitsteams in de regio (VWNW)	2021 en 2022	• Voor 2021 zijn er beperkte mogelijkheden en lijkt een extra impuls vooralsnog niet nodig • <u>Voor 2022 kan gekeken worden naar de middelen op de AP.</u>	• De teams zijn net begonnen met ontschot werken. • Onontbeerlijk om te continueren in 2022 wanneer werkloosheid stijgt en om de mismatch op de arbeidsmarkt te verminderen.	5.1.2b
8	Re-integratiebudget bijstand gemeenten	2021 en 2022	• <u>Er staan middelen op de AP gereserveerd.</u> • Bedoeld voor re-integratie bijstandsgerechtigden • <u>Het ligt voor de hand om dit deels vrij te geven maar niet volledig.</u>	• Met deze middelen kunnen gemeenten extra inspanningen verrichten om bijstandsgerechtigden naar werk te helpen. • Welk bedrag vrijkomt vereist nadere weging.	5.1.2b
9	Werkgeversdienstverlening UWV intensivering verlengen	2021 en 2022	• In 2021 is vanwege de crisis extra capaciteit ingezet. Deze capaciteit kan uitgebreid/verlengd worden in 2022 met 15 mln euro. •	• Ingrijpen aan de voorkant is efficiënter dan als iemand al ontslagen is. • Gericht op de werkgever en om kansen op de arbeidsmarkt te benutten om vacatures in te vullen. • De regeling is gericht op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die in de WW zitten en kan daarmee gericht bijdragen aan aanpassingsvermogen.	5.1.2b
10	Scholingsbudget WW	2021 en 2022	• Budget 2021 (ca. 23,5 mln.) wordt naar verwachting grotendeels uitgeput • <u>Regeling kan verlengd worden naar 2022.</u>	• Extra training voor werklozen kan bijdragen aan baanvindkansen. • Effectiviteit is nog onbekend.	5.1.2b
Inkomensondersteuning					
11	Tijdelijke transitie Bbz in Q4 2021	2021	Aangeraden wordt om: • <u>Bbz met terugwerkende kracht laten aanvragen.</u> • <u>Vermogenstoets buiten werking stellen.</u> • <u>TVL uitzonderen van inkomensbegrip.</u>	• Om de Bbz uitvoerbaar te houden zijn alle drie de maatregelen nodig. • Vanaf 1 januari 2022 over naar regulier Bbz.	PM
12	Bijzondere bijstand	2021	• Er kan gekeken worden naar de middelen op de AP	• Deze middelen zijn bedoeld voor bijstandsgerechtigden die in het kader van corona nog extra ondersteuning nodig hebben.	5.1.2b PM nieuw budget
13	Gemeentelijk schuldenbeleid	2022	• <u>Middelen op aanvullende post kunnen beschikbaar komen</u>	• Deze middelen zijn bedoeld voor het voorbereiden van de dienstverlening aan nieuwe groepen die door de coronacrisis met problemen	5.1.2b PM nieuw budget

				te maken krijgen.	
14	TONK voortzetten	2021 en 2022	De TONK kan (zonder extra middelen) <u>worden</u> <u>doorgetrokken naar Q4</u> en 2022 voor schrijnende gevallen.	- Er zullen naar verwachting mensen tussen wal en schip (blijven) vallen. - Is echt een 'last-resort' maatregel voor diegene die in de problemen komen en geen andere mogelijkheden meer hebben.	Geen extra kosten Q4 Mogelijk extra budget nodig in 2022 PM nieuw budget
16	Enkel bedrijfskrediet via Tozo	2021	Met ingang van oktober 2021 zou het mogelijk gemaakt kunnen worden om wederom een lening voor bedrijfskapitaal af te sluiten in de Tozo.	Tijdelijke transitie Bbz heeft voorkeur omdat hiermee generieke maatregelen stoppen. Onduidelijk of uitvoerbaar is en bovendien kan onder strengere voorwaarden ook een lening binnen de Bbz worden aangevraagd.	PM
Maatregelen die bijdragen aan het aanpassingsvermogen van bedrijven					
16	Strategische heroriëntatie: adviesvouchers	Onzeker	Mogelijkerwijs zullen ondernemers door het aflopen van het steunpakket in Q4 worden geprikkeld zich te heroriënteren. Deze maatregel ziet op het kunnen begeleiden en bevorderen hiervan. Dit houdt in dat ondernemers toegang kunnen krijgen tot gedegen advies en daar ook middelen voor beschikbaar krijgen daar iets mee te doen	Bevorderen het aanpassingsvermogen. Daarbij kleven er mogelijk aanzienlijke uitvoeringsproblemen aan deze opties, die nader uitgezocht dienen te worden.	PM
17	Strategische heroriëntatie: financiering haalbaarheidsproject	Onzeker	Mogelijkerwijs zullen ondernemers door het aflopen van het steunpakket in Q4 worden geprikkeld zich te heroriënteren. Deze maatregel ziet op het kunnen begeleiden en bevorderen hiervan. Dit houdt in dat ondernemers toegang kunnen krijgen tot gedegen advies en daar ook middelen voor beschikbaar krijgen daar iets mee te doen	Bevordert het aanpassingsvermogen. Daarbij kleven er mogelijk aanzienlijke uitvoeringsproblemen aan deze opties, die nader uitgezocht dienen te worden.	PM, afhankelijk van vormgeving
18	Opschaling capaciteit WHOA-procedures	Onzeker	Moet nader worden onderzocht	Opschaling capaciteit WHOA-procedures ligt op terrein van JenV. Dit loopt parallel mee in een interdepartementale werkgroep die begin september start. Belangrijk om dit proces te versnellen om herstructurering van de economie te bevorderen.	PM
19	Warme sanering sectoren zonder perspectief	Onzeker	Het is onduidelijk hoe deze regeling exact vormgegeven	Bevordert het aanpassingsvermogen.	PM, afhankelijk van vormgeving

•			kan worden en waar deze voor de uitvoering kan worden belegd. Daarvoor is een nader onderzoek nodig.	Daarbij kleven er mogelijk aanzienlijke uitvoeringsproblemen aan deze opties, die nader uitgezocht dienen te worden.	
20	Generieke fiscale maatregelen, gericht op (groene) investeringen en innovatie, bijvoorbeeld (niet uitputtend): KIA, EIA, MIA, VAMIL en WBSO	2022	Moet nader worden onderzocht	- Investerings vertonen al herstel, groot risico op verdringing - Kan, indien structureel, wel bijdragen aan andere doelstellingen zoals de energietransitie en het vestigingsklimaat	PM, afhankelijk van vormgeving
21	Versterking solvabiliteitspositie n.a.v. advies Comité voor Ondernemerschap	Afhankelijk van definitief advies	Moet nader worden onderzocht	Aard en omvang van probleemstelling is nog onduidelijk, daarmee de geschiktheid van het instrument ook.	PM

3. Sectorale steun (blok 3)

Redeneerlijn

- Nu we richting een structurele situatie bewegen, we steeds minder contactbeperkende maatregelen kennen en de economische prognoses gunstig zijn, is generieke steun niet langer nodig en wenselijk.
- Het kabinet realiseert zich echter dat met het stoppen van het generieke steunpakket een klein aantal sectoren in Q4 onevenredig hard geraakt kan worden.
- Uit de sectorenanalyse zijn daarbij onderstaande twee categorieën sectoren naar voren gekomen:
 1. Sectoren die in Q4 (mogelijk) nog last hebben van (capaciteits)beperkende maatregelen, zoals de nachtclubs, evenementen of een deel van de kunst- en cultuursector als gevolg van contactbeperkingen of de reisbranche als gevolg van beperkingen in buitenlandse.
 2. Sectoren die last zullen hebben van na-ijlende effecten en trager vraagherstel, zoals de gastvrijheidssector of zakelijke evenementen.
- Deze steun is niet te verdedigen vanuit economisch perspectief, want steunmaatregelen gericht op baanbehoud en het in stand houden van bedrijven worden steeds minder effectief naarmate de crisis (voor deze sectoren) langer duurt. Dit kan zelfs schadelijk zijn (zie redeneerlijn bij 'stoppen generieke steun'). Er is dus een omslag nodig naar beleid dat dynamiek stimuleert (zie redeneerlijn 'aanpassingen').
- Rechtvaardigheidsoverwegingen kunnen een reden zijn om sectorale steun te verlenen, naast dynamiek-bevorderende maatregelen. Dit zou dan gaan om gerichte, afgebakende en tijdelijke sectorale steun om kliffeffecten te beperken. Wanneer het om een relatief kleine, afgebakende groep gaat, zijn de nadelen van steun doortrekken beperkt.
- Er zitten echter grote risico's aan een dergelijke aanpak, zoals eerdere ervaringen met een sectorale afbakening van de TVL en sectorale regelingen hebben geleerd. Te denken valt aan rechtszaken die hieromtrent zijn gevoerd, waardoor de regelingen in de praktijk toch werden uitgebreid. Andere nadelen en belemmeringen van deze benadering zitten dan ook onder meer in:
 - Afbakening en keteneffecten: welke bedrijven maken wel aanspraak op steun en welke niet? Ook binnen sectoren zijn verschillen zichtbaar, bijvoorbeeld binnen de horeca waar bedrijfscatering hinder blijft ondervinden en restaurants in veel mindere mate. Er moet sluitend gemotiveerd worden welke sectoren in aanmerking komen voor steun, bovendien moet de afbakening sluitend passen op die motivering. Bij de voorloper van de TVL en de TVL 1.0 zijn de (on)mogelijkheden hieromtrent reeds gebleken, hetgeen al snel tot rechtsongelijkheid of willekeur kan leiden.
 - Data: de eerder gebruikte SBI-code indeling bleek niet houdbaar en toereikend om onderscheid te kunnen maken tussen bedrijven en sectoren. Dit was in een periode waarin veel van de sectoren steun nodig hadden, het betreft nu echter een beperkt aantal sectoren. Alternatieven zijn vooralsnog niet in voldoende mate voorhanden.
 - Uitvoering: op maat gemaakte regelingen zijn niet of lastig uit te voeren. Daarbij speelt de uitvoeringslast bij RVO bij meerdere regelingen een voorname rol. Hier staat tegenover dat de schaal van de maatregelen vanaf Q4 naar verwachting veel kleiner is. Bezien moet worden bij welke aantallen handmatig verwerking een optie is en bij welke aantallen moet worden geautomatiseerd.
 - Timing: in dit scenario dienen meerdere sectorale regelingen te worden opgetuigd in een tijdsbestek van enkele weken om in Q4 operationeel te zijn. Dit is in een dermate kort tijdsbestek niet uitvoerbaar, per regeling is een tijdsbestek in termen van maanden nodig (denk bijv. aan het inregelen van de uitvoering en de staatssteuntoets bij de EC); bij meerdere regelingen kan dit mogelijk nog langer duren.
 - Bovendien wordt met het optuigen van een beperkt aantal sectorale regelingen het (politieke) risico gelopen dat hierdoor meer sectorale wensen loskomen, die los en bij elkaar tot een onuitvoerbare situatie leiden.
 - Daarnaast bestaat het risico dat indien blijkt dat er voor langere tijd en op grotere schaal (dus in meer sectoren) contactmaatregelen nodig zijn, de roep om generieke steun groter wordt. Het is dan lastig te verdedigen waarom het rechtvaardigheidsargument hier niet op gaat, met de kans dat sectorale regelingen worden uitgebreid, of zelf het generieke pakket weer in leven wordt geroepen. Met andere woorden, het rechtvaardigheidsargument kent geen natuurlijk eindpunt (zoals een hogere vaccinatiegraad en de structurele situatie dat wel is voor generieke steun).
- Nadrukkelijk is alleen (al dan niet sectorale) steun in het kader van TVL in Q4 mogelijk als de Europese Commissie het Europees steunkader tot na Q4 2021 verlengt.
-

Maatregelopties

# •	Maatregel	Uitvoerbaar	Appreciatie	Huidige Kosten
22	SW-bedrijven	2021	- SW-bedrijven kunnen geen aanspraak maken op NOW-steun. In 2020 is besloten tot een compensatie voor het geleden omzetverlies van SW-bedrijven. Zorgt ervoor dat deze bedrijven hun werk kunnen blijven doen. - Voor 2021 kunnen extra middelen beschikbaar komen	5.1.2b PM 2021
23	Subsidie bij sectorplannen om transitie te bevorderen	Waarschijnlijk, afhankelijk van criteria plannen	- Sectorplannen om transitie te bevorderen waarbij sectoren zelf plannen indienen. - Deze optie bevordert het aanpassingsvermogen. - Risico op lobby en daarmee ook precedentwerking naar andere sectoren. Dient daarmee op voorhand afgebakend te worden. - Daarnaast onduidelijk hoe en waar uitvoerig belegd wordt, waardoor verschillen kunnen ontstaan.	PM
24	Verruiming voucherkredietfaciliteit	2021	- Gericht op de reisbranche. - Heeft het karakter van steun, en niet van bevorderen aanpassingsvermogen. Het vergt een (politieke) afweging in hoeverre deze als wenselijk worden geacht. - In economisch opzicht is hiervoor moeilijk een rationale te verzinnen, vanuit rechtvaardigheidsoverwegingen wel eerder. - Risico is hierbij dat er geen directe 'stopknop' is voor steun, doordat aanpassing van kleurcodes door overheden elders ontstaat.	PM
25	Compensatie (annulerings)schade reisbranche	2021	- Gericht op de reisbranche, maar vereist verlenging TVL - Heeft het karakter van steun, en niet van bevorderen aanpassingsvermogen. Het vergt een (politieke) afweging in hoeverre deze als wenselijk worden geacht. - In economisch opzicht is hiervoor moeilijk een rationale te verzinnen, vanuit rechtvaardigheidsoverwegingen wel eerder. - Risico is hierbij dat er geen directe 'stopknop' is voor steun, doordat aanpassing van kleurcodes door overheden elders ontstaat.	PM
26	Opslag op TVL voor reisbranche	2021 (maar alleen als de generieke TVL tevens wordt doorgetrokken)	- Gericht op de reisbranche. - Heeft het karakter van steun, en niet van bevorderen aanpassingsvermogen. Het vergt een (politieke) afweging in hoeverre deze als wenselijk worden geacht. - In economisch opzicht is hiervoor moeilijk een rationale te verzinnen, vanuit rechtvaardigheidsoverwegingen wel eerder. Creëert mogelijk ongelijkheid t.o.v. andere sectoren. - Risico is hierbij dat er geen directe 'stopknop' is voor steun, doordat aanpassing van kleurcodes door overheden elders ontstaat.	PM

Caribisch Nederland

Het uitgangspunt blijft dat voor Caribisch Nederland een vergelijkbare benadering wordt gekozen als voor Europees Nederland, rekening houdend met de lokale situatie. Daarbij geldt voor Caribisch Nederland dat niet alleen de epidemiologische situatie van belang is, maar ook de specifieke sociaaleconomische context van de eilanden, in het bijzonder de afhankelijkheid van de toeristische sector.

Dit uitgangspunt betekent ten eerste dat de Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomstenverlies CN en de subsidieregeling Tegemoetkoming Vaste Lasten BES vooralsnog net als Europees Nederland niet worden voortgezet in het vierde kwartaal van 2021. Het kabinet neemt dit besluit op basis van de huidige epidemiologische en economische situatie in Caribisch Nederland, die geen aanleiding geven om op dit moment tot een ander besluit te komen dan in Europees Nederland. Het kabinet blijft de situatie op Bonaire, Sint Eustatius en Saba nauwlettend monitoren. Mochten de lokale omstandigheden aanleiding geven om tot een afwijkend besluit te komen, dan geldt hiervoor een separaat besluitvormingstraject en wordt uw Kamer hierover door middel van een aparte brief geïnformeerd.

Om de overgang naar een situatie zonder subsidie van rijkswege soepel te laten verlopen, continueert het kabinet ten tweede de middelen voor aanvullend eilandelijk beleid via de vrije uitkering. De openbare lichamen zijn op eilandelijk niveau het beste in staat om te bepalen welk maatwerk in deze overgangssituatie nodig is. Omdat er rekening mee moet worden gehouden dat de situatie bij het aflopen van de huidige maatregelen niet al binnen alle sectoren in een keer 'normaal' is, worden de middelen voor aanvullend beleid verhoogd ten opzichte van de situatie in het derde kwartaal van 2021. Voor het vierde kwartaal is een bedrag van € 2 miljoen beschikbaar. In beginsel geldt hiervoor de reguliere verdeelsleutel tussen de drie openbare lichamen, maar indien de epidemiologische of sociaaleconomische context hiertoe aanleiding geeft kan hiervan worden afgeweken.

Bijlage 1 – Onuitvoerbare opties en overige opties

In de inventarisatie van mogelijke maatregelen zijn diverse opties naar voren gekomen, die in Q4 onuitvoerbaar worden geacht. Deze zijn hieronder opgenomen.

#	Maatregel	Uitvoerbaarheid
27	Sectorale NOW	Nee
28	Sectorale Tozo	Nee
29	Sectorale TVL	Nee
30	TVL met sectorale differentiatie	Nee
31	Eenmalige TVL	Nee
32	Sectorale fiscale maatregelen	Nee
33	Regionale NOW	Nee
34	Lokale Tozo	Nee
35	Lokale/regionale TVL	Nee
36	Lokale/regionale maatregelen op het gebied van rijksbelastingen	Nee
37	Omzetcriterium op jaarbasis NOW/TVL	Nee
38	Kortdurende NOW	Nee
39	Werktijdverkortung (Wtv)	Nee
40	Deeltijd WW	Nee
41	Toegang WW verruimen	Nee
42	Eenmalige tijdelijke uitkering	Nee
43	Extra maatregelen fraude	Niet nodig

Verder zijn in de inventarisatie enkele overige opties naar voren gekomen. Deze worden voorlopig hier inzichtelijk gemaakt:

#	Maatregel	Uitvoerbaarheid
44	Aanpassingsproces SBI-codes	Nog onduidelijk. Aanpassingsproces SBI-codes is een traject voor de langere termijn. Voorkeur gaat uit naar correctie van primaire SBI-codes in het systeem en niet naar hanteren van secundaire SBI-codes. Dit vergroot benodigde uitvoeringscapaciteit bij uitvoeringsorganisaties.
45	Decentrale corona-uitkering ter ondersteuning lokale economie en arbeidsmarkt	Onzeker, vereist toets BZK

Bijlage 2 – Versoerbd doorzetten steunpakket

In de inventarisatie van mogelijke maatregelen zijn diverse opties naar voren gekomen, die zien op het (versoerbd) doorzetten van het steunpakket in Q4. Deze worden niet actief worden opgebracht. Voor het geval de politieke wens toch opkomt hier verder naar te kijken, worden deze opties hieronder achter de hand gehouden.

#	Maatregel	Uitvoerbaarheid
46	NOW (aangepast) continueren	Ja, in 2021
47	Tozo (aangepast) continueren	Ja, in 2021
48	Verlaging van het vergoedingspercentage TVL en/of oplopend vergoedingspercentage TVL	Ja, in 2021
49	Aanpassen omzetrempel TVL	Ja, in 2021
50	Verlagen voorschotpercentage TVL	Ja, in 2021
51	TVL op achtergrond actief houden	Afhankelijk van verlenging staatssteunkader
52	TVL continueren	Afhankelijk van verlenging staatssteunkader.
53	Verlaging omzetverliesplafond TVL	Onzeker: vertraging openstelling tot eind Q4

Bijlage 3 – Toelichting maatregeloptyes

1. *Praktijkleren MBO* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]
 - Dit budget kan worden gebruikt door de regionale mobiliteitsteams waarbij werken in een leerbedrijf gecombineerd wordt met het volgen van (een deel van) een mbo-opleiding.
 - Is gericht op zowel werkenden als werkzoekenden.
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.
 - Vanwege de koppeling met de regionale mobiliteitsteams zijn de middelen over 2020 nog niet uitgeput. De regeling kan met behulp van deze middelen verlengd worden naar 2021.
 - Hiermee worden specifiek mbo-trajecten aangeboden, dit kan daarmee ook bijdragen aan het tegengaan van krapte op de arbeidsmarkt door om –en bijscholing te faciliteren samen met het opdoen van praktijkervaring in een leerbedrijf.
2. *Regeling Omscholing naar krapteberoepen* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]
 - Sectoren die een tekort aan personeel hebben, kunnen een beroep doen op de subsidieregeling Omscholing naar kansrijke beroepen in de ICT en Techniek. Het doel is tekortsectoren te faciliteren om werkenden, die uit een overschotsector komen, te begeleiden naar ander werk en zo nodig scholing te bieden.
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.
 - Draagt bij aan de oplossing van een acuut probleem (arbeidsmarktkrapte). Door de crisis wordt een aantal sectoren en beroepen hard geraakt, terwijl voor andere beroepen het werk niet afneemt of zelfs groeit. Ondanks toenemende werkloosheid, nemen tekorten in de krapteberoepen ook nauwelijks af. De mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt lijkt alleen maar groter te worden. Om dit te voorkomen moet mobiliteit tussen beroepen en sectoren op gang komen en moeten mensen een overstap gaan maken naar andere beroepen of sectoren.
 - In de eerste openstelling van de regeling hebben zoveel mogelijk bedrijven de kans om een aanvraag toegekend te krijgen. Het is mogelijk om het maximum eenvoudig schrappen bij een nieuwe openstelling. In algemene zin geldt dat de meeste voorwaarden eenvoudig kunnen worden aangepast.
 - De regeling is op 6 juli 2021 aangekondigd en kan begin 2022 uitgebreid worden. Een bedrag voor een nieuwe openstelling is nader te bepalen. Het huidige budget is 5.1.2b
Indicatief: Om de helft van de structurele tekorten weg te werken is ongeveer 5.1.2b aan omscholingstrajecten nodig. Dit uiteraard onder voorbehoud van voldoende instroom. Najaar 2021 kunnen we een eerste indruk geven van de interesse voor de regeling.
3. *Regeling NL leert door met inzet van sectoraal maatwerk* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Via de tijdelijke subsidieregeling kunnen sectororganisaties ontwikkeladvies, scholing en begeleiding bieden aan (toekomstige) werkenden in de sector. Hier is nu 72 mln voor beschikbaar.
 - De regeling is 15 maart 2021 opengezet, activiteiten starten vanaf september 2021 en lopen door tot Q2 2022. Verlenging tot eind 2022 wordt onderzocht.
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.
 - Draagt bij aan de oplossing van een acuut probleem (arbeidsmarktkrapte).
 - Deze regeling zou uitgebreid kunnen worden met extra middelen. Er valt te denken aan werklozen onder de reikwijdte van de regeling te brengen.
4. *(Tijdelijke) Uitbreiding STAP-budget* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Het STAP-budget gaat 1 maart 2022, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022, van start. Werkenden en werkzoekenden (naar verwachting richting 200.000 mensen) kunnen vanaf dan een STAP-budget van maximaal 5.1.2b aanvragen voor scholing en ontwikkeling.
 - Dit budget kan uitgebreid worden om zowel kwantitatief (meer mensen), als kwalitatief (hoger bedrag per persoon) extra stappen te zetten. Dit vergt nader uitzoekwerk.
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen, maar kan pas vanaf maart (met terugwerkende kracht) gebruikt worden.
 - Ervaring met de fiscale aftrek leert dat een deel van het budget terecht kan komen bij hoogopgeleiden en/of mensen die sowieso al scholing zouden volgen. Om doeltreffendheid en doelmatigheid te verhogen, wordt idealiter gericht op doelgroepen die het STAP-budget beter kunnen gebruiken (bijv. lager opgeleiden of diegenen in een sector die afneemt in omvang). Op dit moment wordt vanuit het huidige budget 5.1.2b gereserveerd om het STAP gericht in te zetten voor specifieke doelgroepen.

- Is een alternatief voor de Nederland Leert Door regelingen die tijdelijk van aard zijn, investeren in STAP sluit aan bij de nieuwe infrastructuur.
-
- 5. *NL leert door met inzet van scholing* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Met deze tijdelijke regeling is het mogelijk gemaakt om subsidie aan te vragen voor het aanbieden van (online) scholing die bijdraagt aan het versterken van de arbeidsmarktpositie van werkenden en niet-werkenden.
 - Het derde aanvraagtijdstip opent op 1 september 2021.
 - Voor dit derde aanvraagtijdstip is een bedrag van 5.1.2b beschikbaar gesteld (van 5.1.2b totaal)
 - Dit budget kan uitgebreid worden om zowel kwantitatief (meer mensen), als kwalitatief (hoger bedrag per persoon) extra stappen te zetten.
 - De regeling is in het leven geroepen om ondersteuning te bieden aan mensen die als gevolg van de Corona crisis in de problemen zijn gekomen/ hun baan verloren zijn. Er wordt daar in geen rekening gehouden met specifieke doelgroepen
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.
 -
- 6. *Leer-ontwikkel adviezen* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]
 - Met leer-ontwikkel adviezen kunnen mensen zich (her)oriënteren op (andere) arbeidsmarktkansen.
 - Eerdere leer-ontwikkel adviezen bleken qua uitputting een groot succes, in hoeverre de regeling effectief was is niet bekend.
 - Hier is nu 5.1.2b voor beschikbaar. Vanaf januari 2022 start een nieuwe ronde leer-ontwikkel adviezen. Hiervoor is 5.1.2b beschikbaar, betaald uit het STAP-budget.
 - Mogelijkheid is om dit bedrag te verhogen om zo meer mensen te bereiken en dit niet te betalen uit het STAP-budget.
 - De regeling is in het leven geroepen om ondersteuning te bieden aan mensen die als gevolg van de Corona crisis in de problemen zijn gekomen/ hun baan verloren zijn. Er wordt daar in geen rekening gehouden met specifieke doelgroepen
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.
 -
- 7. *Impuls (crisis)dienstverlening (VWNW) in de regio* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Met behulp van regionale mobiliteitsteams (RMT's) worden mensen in arbeidsmarktregio's op maat geholpen. Dit is een aanvulling op de bestaande regionale structuur. Deze passende dienstverlening bestaat uit extra begeleiding en waar nodig loopbaanadvies, (om)scholing, scholing via praktijkleren in het mbo en hulp bij schulden.
 - In het geval van (regionale) lockdowns en/of maatregelen kunnen RMT's een extra impuls krijgen voor a) personeel, en b) ontschot budget. Met dit budget kan de dienstverlening worden uitgebreid.
 - Vraag is wel in hoeverre deze extra impuls iets extra's toevoegt ten opzichte van bestaande middelen zonder (extra) maatregelen om het virus in te dammen en bij gelijkblijvende of dalende werkloosheid. Er is nog budget gereserveerd. Voor 2021 lijkt dit budget vooralsnog voldoende te zijn.
 - Extra middelen zouden pas met name effectief zijn wanneer er sprake is van (sterk) oplopende werkloosheid. Dit is nu nog niet het geval.
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen
 -
- 8. *Re-integratiebudget gemeenten* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]
 - Wanneer instroom in de bijstand toeneemt dienen gemeenten extra inspanningen te verrichten om deze groep te begeleiden naar werk. Dit vereist vaak intensief en persoonlijk contact.
 - Doordat er krapte heerst in bepaalde sectoren kunnen extra inspanningen op dit terrein effectief blijken om deze groep aan werk te helpen.
 - Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.
 - Is met name effectief wanneer instroom in de bijstand toeneemt. Vraag is wanneer dit gebeurt.
 - Er is 5.1.2b gereserveerd op de aanvullende post, een deel kan hiervan beschikbaar komen. Bij grotere instroom bijstand kan dit tevens heroverwogen worden.
- 9. *Werkgeversdienstverlening UWV intensiveren* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Er is een mismatch op de arbeidsmarkt; deze is groter naarmate de werkzoekende een grotere afstand heeft tot de arbeidsmarkt

- Door middel van werkgeversdienstverlening wordt die mismatch verkleind; de werkgever wordt ondersteund met bemiddeling en matching, inzetten netwerk, het opzetten van leer/werk-arrangementen, ondersteuning bij het inrichten van het werkproces (bijv. jobcarving), informatie over subsidies en regelingen, etc.
- In 2021 is vanwege de crisis extra capaciteit ingezet, UWV verwacht die extra capaciteit in 2022 ook nodig te hebben. In 2021 was hiervoor 5.1.2b beschikbaar. Deze capaciteit kan uitgebreid/verlengd worden.
- De verwachting is namelijk dat de werkloosheid toeneemt als de steunmaatregelen worden beëindigd; dat leidt tot extra behoefte aan inzet werkgeversdienstverlening
- Daarnaast zijn de voor corona al bestaande personeelstekorten in een aantal sectoren verder vergroot
- Daarmee komen er kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die wel extra ondersteuning en hulp nodig hebben om aan de slag te komen
- Tot slot is het voor de continuïteit wenselijk om de bestaande capaciteit te behouden in afwachting van nieuw kabinet, afspraken in regeerakkoord over inrichting dienstverlening UWV, uitwerking Borstlap, etc.
- Het is niet logisch om de bestaande structuur nu af te bouwen en straks weer op te moeten bouwen
- Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen.

10. *Scholingsbudget WW* [Uitvoerbaar: Ja, 2021 en 2022]

- UWV heeft (tijdelijk) extra middelen gekregen voor het scholen van WW-gerechtigden.
- Men kan vanaf het eerste moment in de WW begeleiding krijgen, in plaats van na een bepaalde periode. (Kan evt. met enige schifting op basis van kansrijkheid). Ondersteunt daarmee ook flexwerkers en mensen met een kortere arbeidsduur die in de kortdurende WW terechtkomen.
- Op dit moment kiest UWV ervoor de reguliere begeleiding op een later moment in te zetten omdat veel mensen in de eerste periode al een nieuwe baan weten te vinden. Door de beperkte capaciteit is het kansrijker deze later vorm te geven.
- Er kan aan gedacht worden de extra scholingsmiddelen WW 5.1.2b uit te breiden dan wel te verlengen naar 2022 en deze gericht in te zetten.
- Bevordert dynamiek/aanpassingsvermogen door werkenden te helpen snel van werk naar werk te begeleiden, en scholingsbehoeften eerder op te sporen.
- Wordt als kansrijker gezien dan bijv. een extra maand WW, en voorziet ook in behoefte aan extra zekerheid bij stopzetten generieke steun.

11. *Tijdelijke transitie-Bbz invoeren* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- Gemeenten geven aan grote uitvoeringsproblemen te voorzien bij onverkorte overgang naar Bbz per 1 oktober 2021. Doel is om ondernemers met niet-levensvatbare bedrijven ertoe aan te zetten hun bedrijf te beëindigen en instroom in Bbz op 1 januari te verminderen.
- Gemeenten stellen o.a. de volgende aanpassingen gedurende drie maanden voor:
 - Bbz met 1 maand terugwerkende kracht toekennen
 - Afzien van vermogenstoets ie bepaalt of een aanvrager recht heeft op een lening of ondersteuning om niet (zeer complexe toets bij Bbz, verwachting is dat er weinig huidige Tozo-ontvangers nog vermogen hebben)
 - Afzien van levensvatbaarheidstoets (de wet kent al ruimte om deze lichter in te vullen) en kostendelersnorm (lijkt vooral een langgekoesterde beleidsinhoudelijke wens van gemeenten te zijn om deze niet alleen tijdelijk af te schaffen).
 - TVL buiten het inkomensbegrip plaatsen (conform Tozo, gaat in Bbz ten koste van levensonderhoud, deze kijkt naar het inkomen gedurende het jaar).
- Terugwerkende kracht Bbz en het afzien van de vermogenstoets brengt rust met zich mee voor de aanvraagperiode waardoor aanvragen beter gespreid kunnen worden. Dit wordt nu uitgewerkt. De voorstellen ten aanzien van levensvatbaarheidstoets en kostendelersnorm worden nu niet verder uitgewerkt.
- Maatregelen zijn tijdelijk van aard (1 oktober 2021 t/m 31 december 2021) en gericht op het uitvoerbaar houden van de Bbz.

12. *Bijzondere bijstand* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- Via de bijzondere bijstand kunnen gemeenten via maatwerk personen ondersteunen met een laag inkomen, die voor onverwachte kosten komen te staan.
- De middelen 2020 en 2021 (resp. 5.1.2b) zijn reeds overgeboekt naar de algemene uitkering van het Gemeentefonds.

- Omdat onzeker is hoe de conjunctuur doorwerkt op het beroep op bijzondere bijstand, is in de zomer van 2020 in de raming gerekend met de verwachte extra instroom in de bijstand (stand cMEV). Op basis van cMEV 2021 kan het bedrag worden herijkt.
-
- 13. *Gemeentelijk schuldenbeleid* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]
 - Gemeenten hebben extra middelen toegekend gekregen in 2021 vanwege de voorziene toename van de armoede –en schuldenproblematiek.
 - Deze extra middelen stellen gemeenten in staat om hun inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.
 - De middelen zijn ook juist bedoeld voor het voorbereiden van de dienstverlening aan nieuwe groepen die door de coronacrisis met problemen te maken krijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan zelfstandig ondernemers.
 - Met aflopen van generieke steun, kan de verwachte groei aan mensen die kampen met schulden zich manifesteren waardoor deze middelen extra hard nodig blijken te zijn.
 - Daarnaast kunnen er voor 2022 extra middelen vrijgemaakt worden om:
 - De dienstverlening aan ondernemers te verbeteren. Veel gestarte trajecten lopen dit jaar / begin volgend jaar af.
 - Om gerichte subsidieprojecten te bekostigen waarmee gemeenten zekerheid krijgen voor wat betreft de bestrijding van armoede en het aanpakken van schulden.
 -
- 14. *TONK voortzetten* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - De TONK-regeling is verlengd tot en met het derde kwartaal. De TONK kan ook beschikbaar komen in het vierde kwartaal, indien mogelijk binnen de bestaande middelen. Dit kan landelijk vormgegeven worden.
 - De regeling biedt inkomensondersteuning op maat aan mensen die die door de coronacrisis hun inkomen aanzienlijk hebben zien dalen en daardoor noodzakelijk kosten (zoals woonkosten) niet meer konden betalen. Deze regeling is mede ingesteld met oog op de groep mensen die in het steunpakket tussen wal en schip vielen: flexwerkers die ondanks de NOW zijn ontslagen/waarvan het contract niet is verlengd, en/of zelfstandigen die bijv. door de partnertoets niet in aanmerking kwamen voor de Tozo. Bij het wegvallen van het generieke steunpakket, vervalt deze link ook.
 - De TONK zou mogelijkerwijs een aanvulling kunnen zijn op bijstand/Bbz.
 - De regeling heeft naar verwachting een klein negatief effect op de dynamiek en het aanpassingsvermogen.
 - Uitputting van huidige bestaande middelen is onduidelijk omdat gemeenten hier geen verantwoording over hoeven af te leggen.
 - Gemeenten hebben beleidsvrijheid en kunnen besluiten de middelen voor andere doelen te gebruiken.
 -
- 15. *Enkel bedrijfskrediet via Tozo* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Met ingang van oktober 2021 zou het mogelijk gemaakt kunnen worden om wederom een lening voor bedrijfskapitaal af te sluiten in de Tozo. Hiermee krijgen zelfstandig ondernemers een kapitaalinjectie.
 - Eerder hadden zelfstandig ondernemers binnen de Tozo al de optie om eenmalig te lenen. Vraag is wel of alle zelfstandig ondernemers dit kunnen terugbetalen. 5.1.2b
 - Regeling zou getoetst moeten worden op uitvoerbaarheid door gemeenten.
 - Bevordert mogelijk het aanpassingsvermogen wanneer de middelen de positie van de ondernemer versterken. Remt aanpassingsvermogen wanneer dit uitstel van executie betreft. Bezien dient te worden of een en ander met nadere criteria kan worden ondervangen.
 - Een lening is ook mogelijk binnen de Bbz, maar kent strengere voorwaarden.
 - De lening zou ook gebruikt kunnen worden voor scholing. [uitzoeken].
- 16. *Strategische heroriëntatie: adviesvouchers* [Uitvoerbaar: Onzeker]
 - MKB-bedrijven en ZZP'ers die nog lang met beperkingen van corona via het binnen- of buitenland te maken hebben, worden door middel van adviesvouchers geholpen zich aan te passen aan het langdurige karakter van corona. Bijvoorbeeld door een aanpassing te maken aan hun bedrijfsvoering, het afstoten van een bedrijfs onderdeel of een overstap naar een andere sector. Dit bevordert de economische dynamiek.

- Een mogelijkheid is om met de voucher een maximaal percentage van de rekening van het adviesbureau te betalen en/of een totaal maximaal bedrag aan te verbinden. Na ontvangst van de voucher dient de onderneming binnen 4 maanden een ondertekende opdracht of offerte van het adviesbureau in. Na afronding van het project wordt de voucher overgedragen aan het adviesbureau. Het bureau verzilvert de voucher bij de uitvoeringsorganisatie. Er wordt nog verkend of RVO voldoende capaciteit heeft om dit uit te voeren. Dit is mede afhankelijk van de beschikbare capaciteit bij de uitvoerders.
- Risico's hierbij zijn dat de regeling een hoog DWL kent (veel advisering zou al worden ingewonnen) en dat ondernemers na het advies onvoldoende middelen beschikbaar hebben om het advies uit te voeren.
- Mogelijkerwijs zullen ondernemers door het aflopen van het steunpakket in Q4 worden geprikkeld zich te heroriënteren. Deze maatregel ziet op het kunnen begeleiden en bevorderen hiervan. Dit houdt in dat ondernemers toegang kunnen krijgen tot gedegen advies en daar ook middelen voor beschikbaar krijgen daar iets mee te doen.

17. Strategische heroriëntatie: financiering haalbaarheidsproject [Uitvoerbaar: Onzeker]

- Verkenning van een introductie van een coronamodule binnen het Mkb-innovatiestimulerings Regio en Topsectoren (MIT) haalbaarheidsprojecten.
- Een ondernemer ontvangt een subsidie om een haalbaarheidsstudie uit te voeren, zoals een marktverkenning of concurrentieanalyse. Dit stelt de ondernemer in staat om zelf een verkenning te doen hoe bedrijfsvoering van het bedrijf aangepast dient te worden om kansrijk door te gaan.
- Binnen de huidige regeling bedraagt de subsidie 40% van de subsidiabele kosten en is maximaal 5.1.2b Ook mag de looptijd van het haalbaarheidsproject niet langer zijn dan 1 jaar en moet binnen 4 maanden na de aanvraag het project starten. Indiening van een project loopt via het MIT-loket in de Regio. Er dient verkend te worden wat de uitvoeringstermijn van deze optie is en of voldoende capaciteit bij de loketten beschikbaar is. Naar verwachting kan de uitvoering relatief snel, als er een module op het bestaande instrumentarium mogelijk is.
- Mogelijkerwijs zullen ondernemers door het aflopen van het steunpakket in Q4 worden geprikkeld zich te heroriënteren. Deze maatregel ziet op het kunnen begeleiden en bevorderen hiervan. Dit houdt in dat ondernemers toegang kunnen krijgen tot gedegen advies en daar ook middelen voor beschikbaar krijgen daar iets mee te doen. Het risico dat de regeling vooral gebruikt wordt door ondernemers in een financieel sterke positie die al innovatie of uitbreiding overwogen, en minder door de ondernemers die heroriëntatie nodig hebben, dienen te worden geadresseerd.

- *18. Opschaling capaciteit WHOA-procedures* [Uitvoerbaar: Onzeker]

- Door afbouw van het steunpakket is de verwachting dat de toestroom van bedrijven richting de Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA) toeneemt om een dreigend faillissement af te wenden. Naar verwachting zet dit druk op de beschikbare capaciteit om aan alle WHOA-verzoeken te voldoen. Een opschaling van de capaciteit is daarmee gewenst om het herstructureringsproces in de economie te bevorderen.
- In zomer 2020 was de verwachting dat circa 5.000 bedrijven van de WHOA-liquidatieroute gebruik wilden maken. Er zijn geen schattingen gemaakt over het aantal bedrijven dat gebruik wilde maken van het WHOA-reorganisatieakkoord. Er wordt verder verkend hoeveel hoger de toestroom zal zijn en de effecten daarvan zijn, op de beschikbare capaciteit.

- *19. Warme sanering van sectoren zonder perspectief* [Uitvoerbaar: Onzeker]

- Bedrijven met beperkt tot geen perspectief worden geholpen met ordentelijk stoppen van hun bedrijfsvoering. Gedacht wordt aan bedrijven die in de toekomst als gevolg van het langdurige karakter van corona mogelijk geen perspectief meer hebben en waar inkrimping onontkoombaar. Dit brengt de dynamiek terug in de economie en waarborgt dat een ondernemer weer snel door kan met nieuwe plannen en mogelijkheden in een vruchtbare sector.
- Het kabinet stelt een subsidie beschikbaar voor ondernemers die hun bedrijf willen beëindigen of voor wie dit onvermijdelijk is. Daarmee kan de liquidatie van de inboedel en schuldenpositie afgewikkeld worden. Daarbij dient verkend te worden onder welke voorwaarde een bedrijf in aanmerking komt.
- Het ordentelijk stoppen van hun bedrijfsvoering voorkomt dat werkenden in sectoren met overcapaciteit vastzitten en verdere schuldopbouw van de ondernemer. Het biedt daarmee de mogelijkheid om de afbouw van het steunbeleid zacht te laten landen en de transitie

richting marktdynamiek in te zetten. De regeling vergt afhankelijk van de vormgeving mogelijk aanpassing van (wettelijke) kaders en maatwerk om ervoor te zorgen dat de steun op de juiste plek komt en op de gewenste wijze wordt besteed. Daarnaast zullen de uitvoeringskosten mogelijk relatief hoog zijn, omdat het complexer is dan de regelingen onder het huidige steunpakket.

- De verwachte kosten zijn zeer afhankelijk van de omvang en type beleid onder het integrale herstellepakket voor ondernemers. De voorgestelde opties hoeven niet altijd veel geld hoeven kosten als het bijvoorbeeld via tijdelijke aanpassing van een regeling gaat of zelfs een besparing kan opleveren, doordat dit dynamiek stimuleert.
- Het is onduidelijk hoe deze regeling exact vormgegeven kan worden en waar deze voor de uitvoering kan worden belegd. Daarvoor is een nader onderzoek nodig.

20. *Generieke fiscale maatregelen* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]

- Het is ook mogelijk via generieke fiscale regelingen een tijdelijke lastenverlichting voor bedrijven te verstrekken voor verschillende doeleinden. Voorbeelden hiervan (niet uitputtend) zijn KIA, EIA, MIA, VAMIL en WBSO. Dit stimuleert investeringen in (milieuvriendelijke) bedrijfsmiddelen of innovatie. De fiscale maatregelen zijn niet uitvoerbaar in Q4 2021.
- In 2022 zorgen deze regelingen voor aanvullende vraagstimulering, wat volgens het CPB niet effectief zal zijn. Daarnaast is er al vrij veel budget beschikbaar, waardoor aanvullend budget weinig zal toevoegen. Ten slotte is de kans klein dat de getroffen sectoren hier gebruik van zullen maken, wegens de bestedingsdoeleinden van de regelingen en de solvabiliteitspositie van de bedrijven in deze sectoren.

21. *Versterking solvabiliteitspositie n.a.v. advies Comité voor Ondernemerschap*

[Uitvoerbaar: Afhankelijk van definitief advies]

- In de Kamerbrief van 27 mei jl. heeft het Kabinet aangegeven dat het Nederlands Comité voor Ondernemerschap met een advies komt ten aanzien van de financiering van het brede mkb te versterken.
- Het Comité heeft op 8 juli jl. een eerste advies op hoofdlijnen uitgebracht. Op dit moment legt het Comité de laatste hand aan de uitwerking van het hoofdadvis, dat naar verwachting in augustus uitkomt. Toegezegd is om een kabinetsappreciatie op het voorstel te sturen. Als het hoofdadvis op tijd binnen is dan kan het meegenomen worden in Q4-brief.

22. *SW-bedrijven* [Uitvoerbaar: Ja, in 2022]

- 80.000 kwetsbare mensen werken onder begeleiding normaliter in de SW-bedrijven.
- Financiering van SW-bedrijven staat vanwege de coronacrisis onder druk.
- In 2020 is hier eerder 5.1.2b voor vrijgemaakt. Voor 2021 zijn er nog geen afspraken gemaakt over (extra) middelen.
- Met financiering wordt ervoor gezorgd dat mensen met een arbeidsbeperking mee kunnen blijven doen op de arbeidsmarkt.

23. *Sectorale plannen om transitie in gang te zetten* [Uitvoerbaar: Waarschijnlijk]

- In plaats van regelingen aanbieden zou gedacht kunnen worden aan sectorplannen, waarbij sectoren die hinder ondervinden (e.g. horeca, evenementen, OV) zelf aanvragen kunnen indienen op basis van een goed doordacht plan. Hiermee wordt steun vraag gestuurd in plaats van aanbod gestuurd.
- Aan dit plan worden aanvullende voorwaarden gesteld om zo bedrijven in de sectoren die een aanvraag doen te reorganiseren (saneren) of door een (tijdelijke) crisis te helpen.
- Dit ziet nadrukkelijk niet toe op VWNW of om –en bijscholing. Hiervoor bestaat een aparte infrastructuur (Nederland Leert Door). Wordt dit niet verlengd, dan kan dit nadrukkelijk wel onderdeel uitmaken van de plannen.
- Versterkt de dynamiek en het aanpassingsvermogen.
- Sommige sectoren kennen een lage organisatiegraad waardoor zij hier minder of geen gebruik van kunnen maken.
- Uitwerking van een dergelijke regeling, inclusief een beoordelingskader, kost tijd.

24. *Verruiming voucherkredietfaciliteit* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- Het garantiefonds SGR maakt gebruik van de voucherkredietfaciliteit en verstrekt daarmee tijdelijk krediet aan reisorganisaties om de waarde van de aflopende vouchers van pakketreizen aan consumenten terug te betalen.

- Vraag van de sector is om bij voorziene solvabiliteitsproblemen de niet gebruikte middelen (150 mln) te mogen aanwenden voor terugbetaling van geannuleerde reissommen aan consumenten daar waar geen voucher is terugbetaald ('ingewisseld').
- Er is een onderscheid te maken tussen twee groepen (waarbij in een ambtelijk gesprek op 22 juli SGR leek te doelen op groep 1):
 - Groep 1: boeking -> reis geannuleerd -> voucher uitgegeven -> ingewisseld voor nieuwe boeking -> opnieuw geannuleerd. Indien de boeking is terug te voeren op een voucher is deze geregistreerd en zou het ook nu al onder de regeling passen (SGR moet dan zijn interne beleid aanpassen). Dan gaat het opgenomen bedrag naar verwachting weer richting het maximum budget 5.1.2b
 - Groep 2: boeking -> reis geannuleerd -> (om)boeking -> annulering. Dit is ingewikkelder. Inhoudelijk is deze lijn wel te verdedigen; vouchers zijn eigenlijk ook omboekingen maar dan op een later moment in de tijd. Uitvoeringstechnisch is het veel ingewikkelder: Vergt een aanpassing in de regeling en de vraag van SGR meer inspanning in de uitvoering, waarvoor meer budget nodig zou zijn; de gesprekken met de sector lopen nog om hier een inschatting van te krijgen.
- De kleine garantiefondsen hebben eerder ook aangegeven voor omboekingen eventueel leningen te willen verstrekken. Omdat hier door de overheid niet voor is gekozen hebben zij afgezien van het oprichten van een voucherkredietfaciliteit voor hun leden. Het is zeer de vraag of dit op korte termijn uitvoerbaar voor hen is.
- Deze beleidsoptie vergt een afweging of verder moet worden ingezet op liquiditeit in de sector, waarmee ook de bescherming van consumentenbelangen is gediend, of dat het risico op krimp door faillissementen moet worden geaccepteerd.

25. *Compensatie (annuleringsschade) reisbranche* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- De reisbranche (ANVR/SGR) verzoekt om compensatie voor (annulerings)schade die in 2021 is ontstaan: klanten moeten op kosten van de reisonderneming bij een oranje of rood reisadvies gecompenseerd worden, maar ook gerepatriëerd worden. ANVR/SGR verkent de kosten die niet zijn gedekt door TVL en NOW en doen een concreet voorstel voor een methode waarlangs tegemoetkoming in de kosten mogelijk kan zijn.
- Deze beleidsoptie vergt een afweging tussen omgang met mogelijk bedrijfsrisico's en rechtvaardigheidsoverwegingen.
- Per 27 juli verandert Nederlands beleid t.a.v. kleurcodes, hetgeen voor aanbieders van pakketreizen tot minder annuleringskosten zal leiden.
- Er wordt geen duidelijke definitie van de 'annuleringsschade' gegeven, dus niet helder is welke kosten hieronder vallen.
- Er wordt verwezen naar de afspraken met de evenementenbranche. De situatie tussen de reissector en evenementenbranche is niet volledig vergelijkbaar:
 - De garantieregeling voor de evenementensector keert uit als de overheid de stopknop heeft gebruikt, waarbij er dus een causaal en acuut verband is tussen een maatregel van de overheid en het niet doorgaan van het evenement in een bepaalde periode. In de reissector verkleuren landen al vanaf het begin van de crisis door het aantal (relatieve) besmettingen in het vertrek en/ of ontvangend land.
 - De garantieregeling voor de evenementensector vergoedt op basis van werkelijke kosten, bedrijven moeten dit met 'bonnetjes' aantonen. Deze arbeidsintensieve aanpak is niet uitvoerbaar voor de reissector.

26. *Opslag op TVL voor reisbranche* [Uitvoerbaar: Onzeker en onder voorwaarde dat TVL in Q4 wordt voortgezet]

- De sector dringt aan op verlenging van het steunpakket.
- Een sectorale benadering van de TVL stuit echter op uitvoeringsproblemen en überhaupt is uitvoering van de TVL zonder verlening van het corona-staatsteunkader na 31-12-2021 niet mogelijk.
- Bedrijven in de reisbranche die TVL in Q1 ontvingen konden eenmalig een opslag voor annuleringskosten krijgen. De opslag bedroeg 3,4% in TVL Q1 2021 (bovenop het vaste lastenpercentage van 6%).
- Indien TVL beschikbaar blijft in Q4 kan een dergelijke opslag opnieuw worden overwogen. I.v.m. onzekerheid rond het verloop van een lopende juridische procedure vraagt inzetten van dit instrument om een aanvullende juridische en beleidsmatige afweging. Voorwaarde is daarom dat een nieuwe analyse van de juridische houdbaarheid wordt gemaakt.
- Voor de vele kleine zelfstandige reisondernemers geldt dat zij gebruik kunnen maken van de Tozo en de TONK indien deze worden voortgezet.

27. *Sectorale NOW* [Uitvoerbaar: Nee]

- Door de NOW sectoraal te maken, is het geen generieke regeling meer en ontstaat er staatssteun.
- Daarbij komt dat er geen goede sectorindeling voor handen is. UWV heeft geen toegang tot SBI-codes.
- Bij de monitoring van het gebruik van de NOW maakt UWV gebruik van SV-sectoren, maar deze zijn niet up-to-date en komen niet overeen met de situatie in de werkelijkheid. Daarom kan bij de toekenning van de NOW geen gebruik worden gemaakt van de SV-sector indeling.
- Een sectorale NOW remt dynamiek van bedrijfsopheffing en creatie en zorgt voor oneerlijke concurrentie.
- Hiernaast zal UWV ook nog (veel) werk hebben aan de NOW-vaststellingen en zal de Wtv (ook) van kracht moeten worden voor die bedrijven die geen NOW meer kunnen aanvragen maar wel recht hebben op Wtv. Dit is voor UWV geen haalbare optie.

28. *Sectorale Tozo* [Uitvoerbaar: Nee]

- De bestaande Tozo-regeling zou mogelijk sectoraal vormgegeven kunnen worden.
- Dit blijkt onuitvoerbaar te zijn, in de Participatiewet (grondslag Tozo) mag niet gedifferentieerd worden in de bijstandsverlening.
- Afbakening is een probleem, gemeenten zullen ondernemers moeten toetsen in hoeverre zij geraakt worden door de coronabeperkingen.
- Gemeenten zouden de Tozo infrastructuur in stand moeten houden, en gelijktijdig de Bbz weer aanvangen voor die gevallen die geen recht op Tozo hebben maar wel recht op Bbz.
- De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen zelfstandig ondernemers.
- De regeling remt dynamiek, zelfstandig ondernemers worden niet geprikkeld andere activiteiten te ondernemen zolang zij Tozo ontvangen.

29. *Sectorale TVL* [Uitvoerbaar: Nee]

- Als in Q4 alleen de meest geraakte sectoren nog gesteund moeten worden, dan lijkt een sectorspecifieke benadering te prefereren boven een generieke.
- Sectorale afbakening *op basis van SBI-codes* binnen (of buiten) de TVL is zowel beleidsmatig als qua uitvoerbaarheid niet mogelijk. In TVL1.0 is gepoogd sectorale steun te verlenen op basis van SBI-codes. Deze kwamen echter niet altijd overeen met de werkelijkheid, omdat bedrijven onder verkeerde SBI-codes bij de KvK kunnen zijn geregistreerd.
- Er wordt gepoogd voor de besluitvorming voor Q4 de redenen van het loslaten van de SBI-code afbakening in TVL1.0 opnieuw in beeld te brengen.
- De SBI-indeling is niet eenduidig en niet altijd bruikbaar voor afbakening (bijv. evenementensector is niet af te bakenen), geeft geen inzicht in verschillen binnen sectoren (café met en zonder een terras) en geeft geen inzicht in hoe een keten is vormgegeven. Zouden bijvoorbeeld in de evenementensector SBI-codes worden gebruikt om steun te richten, dan zouden niet altijd alle bedrijven in deze sector geheel bereikt worden, of ontvangt juist mogelijk een deel van de bedrijven buiten deze sector steun.
- Hiermee is het mogelijk dat bedrijven die last hebben van een sluiting middels afbakening via SBI-codes niet in aanmerking komen voor steun, of andersom.
- Bij de voorloper van de TVL en de TVL 1.0 is al gebleken dat het vaststellen van de criteria voor een objectieve, goed verdedigbare afbakening van de SBI-codes heel erg lastig is. Dit leidt al snel tot rechtsongelijkheid of willekeur.
- Gebleken is dat een SBI-afbakening, gebaseerd op het peilbestand van de RVO van 15 maart 2021, niet volledig kloppend is. Dit leidt tot veel juridische procedures die een goede en snelle uitvoering onmogelijk maken. Het gebruiken van een peilbestand van een latere datum is te fraudegevoelig.

• 30. *TVL met sectorale differentiatie* [Uitvoerbaar: Nee]

- Bij deze optie speelt dezelfde problematiek als bij de optie sectorale TVL.
- In de Kamerbrief over het steun- en herstelpakket in het derde kwartaal van 2021³ is eerder aangegeven dat een sectorale aanpak zowel binnen als buiten de TVL complex blijft.
- Ook differentiëren per sector door middel van Standaard Bedrijfsindeling (SBI) codes is geen optie gebleken.

³ Kamerstuk 25 420, nr. 314

- De TVL en de TOGS hadden een sectorale opzet met focus op de direct gesloten sectoren.
- Sectoren zijn niet af te bakenen met SBI-codes omdat deze niet altijd eenduidig zijn ingedeeld of geregistreerd. Hierdoor vielen ondernemers, die wel direct geraakt werden door de coronacrisis, buiten de boot. Deze ondernemers haalden hun gelijk bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb).
- Hoe graag we ook op grote schaal maatwerkoplossingen zou willen bieden, zit er een grens aan wat haalbaar is. Het terugbrengen van een onderscheid naar sectoren zowel als in de toegangscriteria als in de omvang van steun vraagt om een afbakening die niet of nauwelijks is te maken is.

31. *Eenmalige TVL (bijv. van een maand)* [Uitvoerbaar: Nee]

- Een eenmalige TVL (bijvoorbeeld van een maand, in het geval van een korte lockdown van een maand) vergt afwijking van de kwartaal-gebaseerde TVL. Dit is niet uitvoerbaar en zou juridische en daarmee financiële consequenties kunnen hebben.
- Automatisering van de TVL is gebaseerd op BTW-aangiftes. 80% van de ondernemers die TVL aanvraagt doet aangifte per kwartaal. 70% van alle aanvragen wordt op basis van de BTW-aangifte geautomatiseerd gecontroleerd en toegekend. De overige 30% wordt handmatig gecontroleerd.
- Het opzetten van een maand-gebaseerde TVL betekent dat geautomatiseerde controle en toekenning van de TVL op basis van BTW-aangifte niet meer mogelijk is. Dit betekent dat alle aanvragen handmatig gecontroleerd moeten worden. Met plusminus 40.000 aanvragen per TVL-openstelling en een wettelijke termijn van acht weken is het adequaat uitvoeren van de TVL dan niet langer mogelijk.
- Dit betekent niet dat de TVL in geval van een lockdown van een maand geen uitkomst kan bieden voor de ondernemer: dit heeft het zelfs al gedaan in TVL1 en TVLQ4 (waarin grofweg sprake was van één maand lockdown).
- De kwartaal-gebaseerde TVL ademt dus mee met omzetverliezen van ondernemers. Zo keerde TVL1 ongeveer 5.1.2b Grootste reden hiervoor is simpelweg dat er meer verliezen waren (door verschillende lockdown-lengtes binnen die kwartalen).
- Tot slot wordt de TVL uitgevoerd op grond van het Europese Staatssteunkader. Indien deze niet wordt verlengd, kan de TVL na 31 december 2021 niet blijven voortbestaan.

32. *Sectorale fiscale maatregelen* [Uitvoerbaar: Nee]

- Fiscale maatregelen die gericht zijn op een sector zien wij niet als een kansrijke route voor steun.
- Het meer richten van fiscale maatregelen waaronder uitstel van betaling van belastingen op sectoren is niet mogelijk. De sectorindeling in de systemen van de Belastingdienst is niet betrouwbaar, onder andere doordat deze niet up to date is.
- De systemen van de Belastingdienst zijn niet ingericht om maatregelen voor bepaalde sectoren of gebieden wel of niet uit te voeren. De Belastingdienst heeft onvoldoende capaciteit om handmatige controle hiervoor in te zetten.
- Bovendien leiden coronamaatregelen voor een sector vaak ook tot effecten die de gehele aanbodketen raken (afbakeningsproblematiek).

33.

34. *Regionale NOW* [Uitvoerbaar: Nee]

- Door de NOW regionaal te maken, is het geen generieke regeling meer en ontstaat er staatssteun.
- Er is geen goede regio-indeling voor handen, en ook beschikt UWV niet over adresgegevens. Dit betekent dat regio-indeling aan de poort dient te gebeuren door middel van zelfrapportage (eenieder die NOW aanvraagt krijgt dit, maar verklaart hinder te hebben van de coronabeperkingen). Bijvoorbeeld het opgeven van een postcode van een filiaal of (hoofd)vestiging. Dit brengt M&O risico's met zich mee.
- Ook zijn adresgegevens niet leidend. Het ligt er bijvoorbeeld aan op welk niveau er wordt aangevraagd: het aanvragende hoofdkantoor kan in Amsterdam liggen, maar de noodlijdende vestiging in Limburg.
- De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen bedrijven.
- De regeling remt dynamiek van bedrijfsopheffing en creatie en zorgt voor oneerlijke concurrentie.
- Hiernaast zal UWV ook nog (veel) werk hebben aan de NOW-vaststellingen en zal de Wtv (ook) van kracht moeten worden voor die bedrijven die geen NOW meer kunnen aanvragen maar wel recht hebben op Wtv. Dit is voor UWV geen haalbare optie.

-
- 35. *Lokale Tozo* [Uitvoerbaar: Nee]
 - De bestaande Tozo-regeling zou mogelijk alleen lokaal vormgegeven kunnen worden.
 - Dit blijkt onuitvoerbaar te zijn, in de participatiewet (grondslag Tozo) mag niet gedifferentieerd worden in de bijstandsverlening.
 - Afbakening is een probleem, niet iedereen woont en werkt in dezelfde gemeente.
 - Gemeenten zouden de Tozo infrastructuur in stand moeten houden, en gelijktijdig de Bbz weer aanvangen voor die gevallen die geen recht op Tozo hebben maar wel recht op Bbz.
 - De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen zelfstandig ondernemers.
 - De regeling remt dynamiek, zelfstandig ondernemers worden niet geprikkeld andere activiteiten te ondernemen zolang zij Tozo ontvangen.
-
- 36. *Lokale/regionale TVL* [Uitvoerbaar: Nee]
 - Bij deze optie ontvangen bedrijven in een regio waar striktere corona- maatregelen zouden gelden meer steun dan heropende regio's.
 - De generieke TVL is echter niet per regio af te bakenen. Binnen de TVL zijn enkele knoppen waar aan kan worden gedraaid, maar een nieuwe knop of ingrijpende wijziging in de werkende regeling bijbouwen is in deze fase geen optie meer. Een afbakening per regio is een nieuw selectie criterium. Dit invoegen in een lopende regeling kan in deze fase niet meer.
 - Een afbakening per regio is niet eenduidig en zal grote beleidsmatige, juridische en uitvoeringstechnische problemen creëren op gebied van afbakening en onderbouwing van de keuzes, zoals de vertaling van de impact naar regio en vervolgens naar subsidiepercentage. Er zijn legio kwesties die de uitvoering ervan feitelijk onmogelijk maken, zoals de vraag welk regio-niveau wordt gehanteerd, hoe wordt omgegaan met grenzen, hoe rekening wordt gehouden met ambulante ondernemingen of ondernemingen die niet alleen binnen hun regio van vestiging actief zijn.
 - In plaats daarvan zou een nieuwe subsidieregeling moeten worden bezien, met een nieuw verwerkingssysteem en nieuwe beoordeling, maar dat is binnen afzienbare termijn niet mogelijk. Hierbij dient onder meer de doorlooptijd van een dergelijke nieuwe regeling nader te worden onderzocht.
- 37.
- 38. *Lokale/regionale maatregelen op het gebied van rijksbelastingen* [Uitvoerbaar: Nee]
 - Het meer richten van fiscale maatregelen waaronder uitstel van betaling naar gebied (gemeente/provincie) leidt tot uitvoeringsproblemen. Het vestigingsadres van een ondernemer sluit vaak niet aan bij de locatie waar de ondernemer zijn omzet genereert.
 - De systemen van de Belastingdienst zijn niet ingericht om maatregelen voor bepaalde sectoren of gebieden wel of niet uit te voeren.
- 37. *Invoeren omzetcriterium op jaarbasis NOW/TVL* [Uitvoerbaar: Nee]
 - Als er generieke steun blijft bestaan in Q4, zou deze bij deze maatregel een bedrijf alleen in aanmerking komen voor subsidie voor Q4 als het bedrijf over 2021 als geheel meer dan 20% omzetverlies draait. De steun blijft óók beschikbaar voor bedrijven die minder dan 20% omzetverlies op jaarbasis verwachten te draaien, maar zij moeten het na vaststelling wel weer terugbetalen in plaats van dat het een gift is.
 - Hierdoor zou de steun verder gericht worden op sectoren die het al langer zwaar hebben of last hebben van na-ijleffecten van corona, en minder op bedrijven die om andere redenen een slecht kwartaal draaien.
 - Deze optie blijkt niet uitvoerbaar te zijn: dit zit hem in de benodigde extra capaciteit voor een integrale controle, en in de tijdige beschikbaarheid over goede gegevens om dit te controleren (deponering jaarstukken 2021 is minimaal eind 2022, door uitstel wellicht zelfs later).
 - Ook zullen de administratieve lasten voor accountants en werkgevers hoger worden, terwijl we signalen ontvingen dat de administratieve lasten al hoog zijn en hier op aandringen van werkgevers en de Kamer recent juist verlichtingen in zijn aangekondigd.
 - Daarnaast creëren we hiermee een extra onzekerheid voor werkgevers die subsidie ontvangen. Werkgevers hebben immers nog geen zekerheid over hoe eind 2021 gaat lopen. Daarmee zorgen we ook voor potentieel meer terugvorderingsproblematiek.
 - Als laatste is het erg de vraag of dit geen dode letter zou zijn: bedrijven die in het vierde kwartaal beperkingen hebben en daarmee omzetverlies, hadden dit waarschijnlijk het gehele jaar. Bedrijven die dit jaar een goed jaar hebben weten te realiseren, hebben het vierde kwartaal – met minder beperkingen – naar verwachting geen NOW steun nodig. De maatregel verhoogt wel de administratieve lasten voor alle aanvragers.

- Deze optie vergroot de onzekerheid bij werkgevers over de uiteindelijke NOW-steun, dit kan ertoe leiden dat bedrijven eerder ervoor kiezen mensen te ontslaan dan om NOW aan te vragen. Daarmee staat deze optie haaks op de doelstelling van de NOW, namelijk banen behouden.
- Voor de TVL creëert een dergelijke aanpassing nieuwe referentieperiode problematiek (>20% van de aanvragers heeft geen volledig referentiejaar over 2019) en daarmee nieuwe schrijnende gevallen waar oplossingen voor moeten worden gezocht.
- Ook het effect van toevoeging van de keuze voor een referentiekwartaal vanaf Q2 zou deels ongedaan worden gemaakt omdat daarmee toegevoegde kwetsbare doelgroepen zoals starters of ondernemers zonder omzet in de referentieperiode dan wederom weer buiten de TVL vallen. Aanpassing van het referentiekwartaal TVL Q2 beoogt om kwetsbare groepen zoals starters toegang te bieden tot de TVL; aanpassing naar het omzetcriterium op jaarbasis zorgt ervoor dat deze groep buiten de boot valt omdat ze geen representatieve referentieperiode hebben.

38. Kortdurende (eenmalige) NOW [Uitvoerbaar: Nee]

- Een toekomstige NOW-regeling kan anders vormgegeven worden door de duur van de regeling aan te passen. Dit beperkt het tijdvak van steun zodat alleen die bedrijven die in de gekozen periode het moeilijk hebben, door bijvoorbeeld coronamaatregelen, steun kunnen aanvragen.
- De gekozen periode zou minstens een maand moeten zijn. Voor korter dan een maand lijkt de regeling niet effectief, aangezien bedrijven vaak niet bij één maand omzetverlies al overgaan op ontslagen. Ook zou dit maar eenmalig moeten wezen, meerdere maanden NOW openen leidt tot veel administratieve verplichtingen. Daarom wordt dit als niet uitvoerbaar gezien, de verwachting is dat 1 maand niet afdoende zal zijn bij terugkerende beperkingen.
- Vergt uitvoeringstoets UWV/UVB. Uitvoerbaarheid zal bij een opeenstapeling van regelingen niet mogelijk zijn.
- Vraag is wel hoe omgegaan wordt met de referentieomzet.
- Kan leiden tot uitschieters in steun, bedrijven die een goed kwartaal hebben maar een maand moeilijk zitten. Wanneer bedrijven met omzet gaan schuiven om gebruik te kunnen maken van NOW vergroot dit M&O risico's.
- Baten weten mogelijk niet op tegen de lasten (vaststellingen, uitvoeringen, controles etc.). Weegt mogelijk, zonder herhaaldelijke sluitingen, wel op tegen kosten van extra NOW.
- De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen bedrijven.
- De regeling remt dynamiek van bedrijfsopheffing en creatie en zorgt voor oneerlijke concurrentie.
- Alternatief: NOW met terugwerkende kracht [na lockdown loket openen]. Dit kan ook alleen wanneer het eenmalig is. Meerdere malen een loket openen leidt tot veel administratieve verplichtingen.
- Doorlooptijd ca 2 maanden.
-

39. Werktijdverkorting [Uitvoerbaar: Nee]

- In plaats van NOW kan vanaf 1 oktober weer gebruikt worden gemaakt van Werktijdverkorting (Wtv). Hiermee krijgen bedrijven niet-gewerkte uren van hun medewerkers gecompenseerd in het geval van een (onvoorziene) calamiteit.
- Dit is niet uitvoerbaar voor de geschetste scenario's en de daarbij verwachte aantallen aanvragen die door de coronapandemie veroorzaakt worden. De aantallen waarmee Wtv uitgevoerd kan worden zijn de reguliere, pre-crisis, aantallen (enkele honderden per jaar). Aanvragen moeten handmatig worden getoetst.
- UWV heeft de opdracht gekregen om Wtv weer uit te voeren maar deze niet beschikbaar te stellen voor bedrijven die te maken krijgen met coronabeperkingen.
- De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen bedrijven.
- De regeling remt dynamiek van bedrijfsopheffing en creatie en zorgt voor oneerlijke concurrentie.
-

40. Deeltijd Ww [Uitvoerbaar: Nee]

- Deeltijd-Ww kan niet meer ingevoerd worden, doordat de koppeling met ww-rechten niet meer accuraat is.

- Ook is het niet mogelijk dit nog aan te passen in de systemen door een tekort aan middelen (voornamelijk personeel), terwijl dit wel als essentieel onderdeel wordt gezien. Biedt inkomensondersteuning.
- Zet een lichte rem op de dynamiek en het aanpassingsvermogen.
-
- 41. *Toegang WW verruimen* [Uitvoerbaar: Nee]
 - De toegang tot de Ww kan verruimd worden. Bijvoorbeeld door de referte-eis, wanneer iemand na zoveel weken en jaren werken recht heeft op Ww, te versoepelen.
 - Biedt inkomensondersteuning, zet een rem op dynamiek en aanpassingsvermogen.
 - Kan niet tijdelijk worden vormgegeven.
 - Kent een grote deadweightloss, doordat een grotere groep recht krijgt op toegang tot de Ww.
 - Kost tijd om te implementeren omdat dit een wetswijziging vergt en is daarom onuitvoerbaar op dit moment.
 -
- 42. *Eenmalige tijdelijke uitkering* [Uitvoerbaar: Nee]
 - Een eenmalige uitkering aan getroffen bedrijven/werkenden – bijvoorbeeld via een eenmalige extra vergoeding in de WW.
 - Kent grote problemen in de afbakening en wie hier recht op zou hebben. Zou je bijvoorbeeld een eenmalige tijdelijke uitkering willen geven aan de mensen die net werkloos zijn geworden, dan ontstaat de onrechtvaardige situatie dat niet iedereen WW-rechten heeft opgebouwd. Daarbij is ook de vraag hoe ver je terug wilt kijken – vanaf welk moment had zo'n uitkering moeten gelden?
 - Bij inzet via de WW is er ook risico op misbruik: mensen zouden zich kunnen laten ontslaan en vervolgens weer aan het werk gaan.
 - Kan bij werkenden inkomensondersteuning bieden, maar bij uitkering aan bedrijven de dynamiek remmen
 - Er is geen uitvoerder beschikbaar om dit uit te voeren.
 - Voegt weinig toe ten opzichte van een TONK-regeling als het gaat om individuen.
- 43. *Extra maatregelen fraude* [Uitvoerbaar: Niet nodig]
 - Bij het systeem van risicobeheersing is door de IRF, ADR en de Algemene Rekenkamer nauw meegekeken. Vanwege het continu scherp stellen en verbeteren wordt dit proces en traject als positief beoordeeld. In het rolling review overleg met betrokken partijen wordt dit bijna tweewekelijks getoetst.
 - Er is dan ook geen noodzaak voor extra aanvullende maatregelen voor bestrijding van fraude.
- 44. *Uitwerken aanpassingsproces SBI-codes* [Uitvoerbaar: nog onduidelijk, waarschijnlijk langere termijn]
 - Om een sectorspecifieke aanpak mogelijk te maken is er een kloppende indeling nodig van bedrijven in sectoren. In eerdere Kamerbrieven is aangegeven dat de huidige SBI-indeling nog ontoereikend is om een sectorspecifieke aanpak op te baseren.
 - Een aanpassingsproces voor de SBI-codes moet uitgewerkt en opgezet worden. Dit proces kan grofweg bestaan uit het aanvragen van een aanpassing door een bedrijf – waarbij de bewijslast bij het bedrijf ligt. Schrijnende grensgevallen kunnen opgelost worden door bedrijven die tussen sectoren in liggen een primaire en secundaire SBI-code toe te kennen. Bij het verlenen van steun kan dan óf gekozen worden voor een 50:50 verdeling, of voor de ruimste van de twee mogelijkheden. Een koffiezaak die bijvoorbeeld ook fietsen verkoopt kan dan geregistreerd staan onder 'winkels in fietsen en bromfietsen' en 'restaurants'.
 - Dit vergt aanzienlijke opschaling in de capaciteit voor de uitvoering, vraag is welke uitvoerder dit op zich kan nemen. Dit moet veelal handmatig gebeuren.
 - Het kabinetsbeleid is er de laatste jaren op gericht zo min mogelijk te differentiëren tussen sectoren. Zo zijn de sectorale werkloosheidspremies afgeschaft en wordt onderscheid steeds lastiger is geworden. Het is niet meer per se duidelijk of een bedrijf een ICT-dienstverlener is of hotelaanbieder, met premieshoppen als gevolg. Deze problematiek blijft ook relevant bij het verlenen van sectorale steun.
- 39.
- 45. *Decentrale corona-uitkering ter ondersteuning lokale economie en arbeidsmarkt* [Uitvoerbaar: Onzeker]

- Betroffen gemeenten zouden een decentrale corona-uitkering kunnen krijgen waar lokale bedrijven en ondernemers mee geholpen zijn.
- Gemeenten zouden dan verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en toetsing wie recht zou hebben op deze tegemoetkoming.
- Moet nadrukkelijk getoetst en afgestemd worden met BZK.
- Uitvoerbaarheid en risico op staatssteun zal nader onderzocht moeten worden.
- Gemeenten hebben beleidsvrijheid, middelen kunnen ook gebruikt worden voor andere doelen (e.g. re-integratie).
- Afbakening is problematisch, niet elk getroffen bedrijf of ondernemer woont in de gemeente die een uitkering ontvangt.
- Een specifieke uitkering, waarbij gemeente verantwoordelijkheid moeten afleggen, lijkt moeilijk uit te voeren omdat dit meer tijd kost en op groot verzet kan rekenen van gemeenten.
- Deze regeling remt de dynamiek en het aanpassingsvermogen.
-

46. *NOW [aangepast] continueren* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- Een toekomstige NOW-regeling kan gecontinueerd worden, waarbij parameters aangepast kunnen worden.
- Bijvoorbeeld een hogere omzetsdrempel, lager omzetverliesplafond, lager subsidiepercentage of hogere loonsomvrijstelling. Een eerste idee is om uit te gaan van:
 - a. Omzetsdrempel: 40% (was 20%)
 - b. Vergoedingspercentage: 70% (was 85%)
 - c. Omzetplafond: 70% (was 80%)
 - d. Dagloon: 1x (was 2x dagloon)
 - e. Loonsomdalingvrijstelling: 10% (was 10%)
 - f. Nieuw referentiemaand loonsom.
- Hierdoor wordt het gebruik van de regeling lager en worden de prikkels versterkt.
- Voorkomt niet dat bedrijven die hinder ondervinden van andere omstandigheden dan corona ook gebruik kunnen maken van de regeling. Misbruik en oneigenlijk gebruik blijft op de loer liggen.
- Bij een hogere loonsomvrijstelling kunnen extra voorwaarden worden gesteld, e.g. begeleiding naar (ander) werk. Deze voorwaarden zijn echter niet handhaafbaar. Bij het kiezen van een nieuw loonreferentiepunt kan een bedrijf – naar verwachting – weer 10% loonsomdaling doormaken zonder gevolgen voor zijn NOW-steun. Verdere uitbreiding maakt van de NOW een mogelijk verdienmodel door en mensen te ontslaan en NOW-subsidie te krijgen.
- De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen bedrijven.
- De regeling remt dynamiek van bedrijfsopheffing en creatie en zorgt voor oneerlijke concurrentie.
- Bij continuering moet UWV uiterlijk begin oktober uitsluitsel hebben om loket in november te kunnen openen.
-

47. *Tozo (aangepast) continueren* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- De Tozo kan voor het vierde kwartaal doorgezet worden. Hiermee krijgen zelfstandig ondernemers steun op het sociaal minimum. Dit komt in plaats van de Bbz.
- Dit voorkomt overvraging van de Bbz en uitvoeringsproblemen binnen deze regeling.
- Eventueel zouden extra voorwaarden gesteld kunnen worden, zoals een lichte levensvatbaarheidstoets.
- Gemeenten hebben aangegeven vanwege de jaarsystematiek van de Bbz graag nog een extra kwartaal Tozo te willen.
- De regeling biedt inkomensondersteuning aan getroffen zelfstandig ondernemers.
- De regeling remt dynamiek, zelfstandig ondernemers worden niet geprikkeld andere activiteiten te ondernemen zolang zij Tozo ontvangen.
- Kost ca 2 maanden tijd (wijziging AMvB). Kan snel ingevoerd indien voorbereid gedurende zomer door het plaatsen van een haakje in wetgeving.
-

48. *Verlaging van het vergoedingspercentage TVL en/of oplopend vergoedingspercentage TVL* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]

- Het aanpassen van het vergoedingspercentage naar bijvoorbeeld 80% is uitvoerbaar en kan op korte termijn worden ingevoerd.
- Voordelen: Het versterkt de prikkel om de bedrijfsactiviteiten in zoverre mogelijk te hervatten t.o.v. de bestaande vergoedingspercentages in TVL Q3. Dit komt doordat bedrijven minder steun per euro omzetverlies ontvangen. Daarnaast is het gehanteerde vergoedingspercentage een gemiddelde, wat inhoudt dat er bij een vergoeding van 100%, bedrijven zijn met meer gecompenseerd worden dan zij omzetverlies geleden hebben.
- Nadeel: het heeft beperkt effect op het verminderen van risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik, maar ziet toe op vermindering van de ondersteuning.
- Het is tevens mogelijk om in plaats van het vergoedingspercentage voor iedereen te verlagen dit alleen te doen voor de minder zwaar getroffen bedrijven en daarmee een oplopend vergoedingspercentage in te voeren. Bijvoorbeeld van 70-100% of 60-85%. Hierdoor komt de steun vooral terecht bij bedrijven met een relatief hoog omzetverlies.
- Nadeel: Tegelijkertijd vermindert dit de prikkel voor ondernemers om omzet te draaien.
-
- 49. *Aanpassen omzetrempel TVL* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Het verhogen van omzetrempels zorgt ervoor dat alleen bedrijven met een hoger omzetverlies in aanmerking komen voor steun.
 - De groep ondernemers die aanspraak kan maken op de steun wordt hiermee verkleind, waardoor deze optie vooral een inperking van het steunpakket is. Het is uitvoerbaar en het vermindert de groep ondernemers met omzetfluctuaties die niet door corona zijn ontstaan.
 - Nadelen: Het verhogen van de omzetrempel houdt de perverse prikkels rondom de omzetrempel in stand. Om dit te mitigeren moet dit gecombineerd worden met het verlagen van het vergoedingspercentage en/of introduceren van een oplopend vergoedingspercentage.
-
- 50. *Verlagen voorschotpercentage TVL* [Uitvoerbaar: Ja, in 2021]
 - Het verlagen van het voorschotpercentage naar bijvoorbeeld 60% (i.p.v. 80%) betekent dat ondernemers vooraf minder voorschot ontvangen. Dit is uitvoerbaar en op de korte termijn te introduceren. Een verlaging van het voorschotpercentage zal terugbetalingen verminderen en onwenselijk gebruik gedeeltelijk beperken. Echter, aangezien terugbetalingen in de TVL zeer beperkt zijn (m.n. in verhouding tot de NOW) is het zeer de vraag of de remedie opweegt tegen de problematiek.
 - Nadeel: Belangrijkste nadeel is dat hierdoor ondernemers langer moeten wachten op volledige uitkering van de steun, waarmee de kerndoelstelling van de TVL, liquiditeitsvoorziening wordt ondermijnd. Ook brengt deze optie de noodzaak van een goede juridische onderbouwing met zich mee. Ondernemers kunnen aangeven dat de steun niet onverkort wordt doorgetrokken. De vaststelling volgt immers pas na een paar maanden, dus al die tijd zitten ondernemers op geld te wachten.
- 51. *TVL op achtergrond actief houden* [Uitvoerbaar: zoals alle TVL-gerelateerde opties in Q4 afhankelijk van verlenging staatssteunkader]
 - De TVL is gebaseerd op het tijdelijk steunkader, en kan enkel 'op de achtergrond actief' worden gehouden wanneer er binnen dat steunkader ruimte voor blijft.
 - De TVL is een kwartaal-gebaseerde regeling. Voorafgaand aan openstelling moet de regeling worden aangepast, goedkeuring worden gevraagd bij de EC, en het nieuwe kwartaal ingeregeld in de uitvoering. In de uitvoering tenslotte moet de communicatie, klantcontact, juridische kant, beoordelaars, ict-ontwikkelaars etc. paraat zijn en weer ingezet.
 - Hoe langer de regeling inactief is, hoe langer het weer duurt om weer in paraatheid te komen. Voor dit traject moet twee maanden worden gerekend, exclusief het doorvoeren van eventuele wijzigingen.
 - Het afwijken van de kwartaal-gebaseerde TVL is in dit stadium uitvoeringstechnisch niet reëel. Bij TVL1 kwam dit wel voor (deze bedroeg 4 maanden). Dit was met de opzet van TVL nog uitvoerbaar, doordat er één vol kwartaal in deze periode zat, en de extra maand te herleiden was tot de BTW-aangifte van dat kwartaal. Inmiddels is de regeling echter op verschillende vlakken uitgebreid aangepast, waarbij het staatssteunkader als complicerende factor geldt. Dit maakt afwijken van de kwartaal-termijn niet langer mogelijk.
- 52. *TVL continueren* [Uitvoerbaar: Afhankelijk van verlenging staatssteunkader]
 - De tijdelijke kaderregeling loopt op dit moment tot 31 december 2021. Dit betekent dat alle subsidietoekenningen moeten zijn gedaan vóór dat moment. In de huidige planning

betekent dit dat het niet mogelijk is alle toekenningen voor TVL Q3 2021 voor die datum uit te voeren.

- TVL Q4 2021 kan niet voor (half) november worden opengesteld, want overlap met openstelling TVL Q3 2021 is niet mogelijk. Sluiting zal dus in 2022 zijn, en grootste deel toekenning ook. Dit leidt ertoe dat onder de huidige voorwaarden van de Tijdelijke kaderregeling TVL Q4 niet mogelijk is.

•
53. *Verlaging omzetverliesplafond TVL* [Uitvoerbaar: Onzeker]

- Naar analogie van het bij de NOW in Q3 ingevoerde omzetverliesplafond, waarbij de redenering is dat volledige/zeer hoge omzetverliezen nu niet meer vallen te verwachten als gevolg van corona.
- Voor TVL is dit ongeacht de hoogte van de drempel theoretisch uitvoerbaar, maar levert door ingrijpende wijzigingen in de structurele inrichting van de aanvraagprocedure en voorschotverlening grote problemen op die de doelstelling van de TVL ondermijnt: het bieden van liquiditeit.
- Het aanbrengen van een omzetverliesplafond is niet een wijziging van parameters (zoals vergoedingspercentage, voorschotpercentage of vaste lasten percentage) maar een wijziging van de structurele inrichting van de regeling. Omdat alle TVLs complex met elkaar interacteren (onder andere vanwege bezwaren met effecten met terugwerkende kracht, cumulatie voor het staatsteunplafond, extra modules) is er voor een dergelijke structurele wijziging van de TVL ten minste 2 a 3 maanden ontwikkeltijd nodig.
- Omdat de vaststelling van TVL Q1 en TVL Q2 en de verlening van TVL Q3 allen in 2021 moeten worden ontwikkeld en uitgevoerd en ten koste gaan van de beschikbare ontwikkeltijd bestaat er geen ruimte voor de noodzakelijke inzet van 2 tot 3 maanden zonder de openstelling van Q4 tot ten minste december 2021 te vertragen.

-
-
-

•

Bijlage 4: Wat doen we al?

Garantieregelingen

- De corona-financieringsregelingen KKC, Qredits overbruggingskrediet, BMKB-C en GO-C lopen tot en met Q4-2020. De regelingen zijn dus ook in Q4 beschikbaar voor alle sectoren die nog last ondervinden van corona.
- Behalve voor directe liquiditeitssteun zijn de regelingen ook inzetbaar om ondernemingen te helpen terug te komen tot het omzet- en winstniveau van 2019 door investeringen in vaste activa en werkkapitaal.
- Als het tijdelijk EU covid-19 staatssteunkader per 1 januari 2022 vervalt komen ook de coronaregelingen die hieraan zijn gekoppeld (KKC, Qredits overbruggingskrediet en GO-C) per die datum te vervallen.
- De BMKB-C is niet gekoppeld aan het tijdelijk steunkader en kan desgewenst nog worden verlengd in 2022.

Vergroten uptake garantieregelingen

- De garantieregelingen Qredits, BMKB-C, GO-C en KKC lopen tot 31 december 2021 om de toegang tot vreemd vermogen te borgen. Primaire doel van de garantieregelingen is onmiddellijke liquiditeitssteun. Daarnaast kunnen de regelingen door de financiers ook benut worden voor kredieten om ondernemingen terug te brengen het omzet- en winstniveau van 2019, bijvoorbeeld ten behoeve van heropbouw van voorraden- en debiteurenposities, terugbrengen van leverancierskredieten naar een gebruikelijke termijn en investeringen in vaste activa. Voor de garantieregelingen KKC en BMKB-C kunnen mkb-ondernemers, behalve bij banken, ook terecht bij 22 non-bancaire financiers.
- Wanneer de NOW en TVL na het derde kwartaal opgeheven worden, is de verwachting dat de toeloop lichtelijk toeneemt. De economie trekt aan en zijn er steeds minder sectoren die grote beperkingen van de maatregelen ondervinden. Deze groep zal naar verwachting geen beroep meer doen op de garantieregelingen. Tegelijkertijd blijven er sectoren bestaan die in bepaalde mate hier of elders nog door corona beperkt worden. Waar zij in eerdere steunpakketten hoofdzakelijk een beroep deden op de TVL en NOW, zullen zij ter overbrugging van het vierde kwartaal naar verwachting grotere aanspraak maken op de garantieregelingen. Hiermee neemt de uptake van deze regelingen van sectoren geraakt door beperkingen in het vierde kwartaal automatisch toe.
- Ondernemers kunnen echter niet worden gedwongen krediet aan te vragen bij banken en non-bancaire financiers. Maximaal gebruik van de garantieregelingen is geen doel op zich. In juni jl. heeft het ministerie van EZK alle aangesloten financiers en een grote groep ondernemersorganisaties erop gewezen dat de corona-financieringsregelingen beschikbaar zijn tot en met Q4 en dat deze -behalve voor directe liquiditeitssteun- ook kunnen worden ingezet voor investeringen in vaste activa en werkkapitaal. In september zal het ministerie van EZK dit nogmaals bij de financiers en ondernemersorganisaties onder de aandacht brengen.

Leningsfaciliteit voor garantiefondsen reisbranche

- Om consumenten van pakketreizen schadeloos te stellen bij faillissement van aangesloten reisorganisaties is de leningsfaciliteit voor garantiefondsen beschikbaar. Deze leningen lopen 31 juli 2021 af; inmiddels is overeenstemming voor verlenging tot 31-12-21. Indien het corona staatssteunkader wordt verlengd zou deze leningsfaciliteit ook verlengd kunnen worden na 2021.

Garantieregeling evenementen

- De garantieregeling evenementen is tot en met 31 december 2021 van kracht.
- Het kabinet heeft de garantieregeling evenementen op enkele punten verruimd. Deze verruiming is gericht op evenementen die door het op 9 juli aangekondigde verbod niet door kunnen gaan. Het gaat om de volgende uitbreidingen:
 - Het subsidiepercentage wordt verhoogd naar 100% van de gemaakte kosten (was 80%). Ook voor evenementen die na 13 augustus gepland zijn, is de onzekerheid opnieuw toegenomen. Vanwege het streven om uiterlijk 3 weken voorafgaand aan het evenement duidelijkheid te bieden aan organisatoren en hen te stimuleren de voorbereidingen voort te zetten, geldt deze verruiming tot en met de eerste 3 weken na 13 augustus.
 - De termijn waarbinnen organisatoren zich kunnen aanmelden bij RVO wordt verlengd. Organisatoren kunnen een aanvraag indienen tot 3 weken na inwerkingtreding van de uitbreiding van de garantieregeling, óf indien dat later is,

tot 3 weken voor de geplande evenementdatum. Organisatoren die zich nog niet hebben aangemeld, kunnen dat hierdoor alsnog doen. Ook wordt het minimaal aantal eerdere edities om aanspraak te maken op de garantieregeling teruggebracht van 2 naar 1.

- o De kosten voor artiesten van buiten de EU vallen met de uitbreiding ook onder de garantieregeling voor de gehele periode van de garantieregeling (1 juli t/m 31 december). Eerder waren deze kosten uitgesloten. Vanwege de toegenomen onzekerheid moeten artiesten ruim van tevoren worden vastgelegd en aanbetaald. Door deze kosten onder de regeling te laten vallen, ontstaat voor organisatoren van evenementen na 13 augustus zekerheid dat de aanbatalingen die zij nu voor deze artiesten doen, onder de garantieregeling vallen.
- Aanvullende tegemoetkoming evenementen: Organisatoren van evenementen die de komende periode niet door kunnen gaan, hebben veelal kosten gemaakt in de voorbereiding van het evenement. Dit gaat bijvoorbeeld om aanbatalingen aan artiesten, kosten van het opbouwen van het evenemententerrein, en kosten van beveiliging. Deze kosten komen niet altijd in aanmerking voor vergoeding onder de garantieregeling. Daarom heeft het kabinet besloten om voor de evenementen die buiten de doelgroep vallen de komende weken een gerichte aanpak uit te gaan werken. Het kabinet onderzoekt welke rol gemeenten kunnen spelen bij de beoordeling en uitvoering van deze aanpak.

Omscholingsregeling kansrijke beroepen in techniek en ICT

- De regeling is door EZK bedacht en uitgewerkt als instrument tegen de structurele vacatures in kansrijke beroepen. Beroepen die essentieel zijn voor de uitvoering van onder meer de energietransitie, woningbouw en digitalisering. Beroepen die eveneens essentieel zijn voor ons groeivermogen en onze innovatiekracht. De crisis heeft als gevolg dat meer mensen op zoek gaan naar een andere baan. Met deze regeling willen we werkgevers stimuleren deze mensen om te scholen naar de techniek of ict.
- De regeling is juli 2021 gepubliceerd en staat van september t/m november 2021 open voor een bedrag van 5.1.2b (incl. uitvoeringskosten). Met deze regeling kunnen werkgevers 5.1.2b krijgen wanneer zij werknemers een omscholingstraject bieden naar een baan die door het UWV wordt aangemerkt als kansrijk beroep in techniek of ict. Dit mogen bestaande werknemers zijn (die nog niet in de techniek of ict werken) of nieuw aan te nemen werknemers. Het omscholingstraject bestaat uit een samenhangend geheel van opleiding, praktijkondersteuning en andere noodzakelijke ondersteuning. Er is budget voor 9.233 omscholingstrajecten (ter indicatie: het aantal moeilijk vervulbare vacatures in techniek en ict ligt rond de 75.000).
- Met de financiële ondersteuning zullen werkgevers eerder werknemers aannemen in kansrijke beroepen die nog omscholing nodig hebben. Op dit moment worden daarvoor teveel drempels ervaren. Dit komt gedeeltelijk doordat de begininvestering (het omscholingstraject) een investering met een risico is die zich vaak pas op lange termijn terugbetaalt. Daarnaast is de gangbare door de werkgever aangeboden scholing vaak niet primair gericht op intersectorale mobiliteit, omdat deze zich met name richt op vaardigheden van zittende werknemers binnen de sector. Er wordt nog relatief weinig scholingsgeld (zowel privaat als publiek) aan intersectorale mobiliteit besteed. Een financiële prikkel die een deel van de 'begininvestering' dekt, stimuleert een werkgever om, ook in crisistijd, nieuwe medewerkers aan te nemen en om te scholen of bestaande medewerkers naar een ander beroep om te scholen. Door de verplichting dat een (nieuwe) werknemer uit een ander beroepssegment afkomstig moet zijn, is er daadwerkelijk sprake van mobiliteit vanuit een ander beroep en is de verwachting dat de huidige mismatch op de arbeidsmarkt structureel wordt teruggedrongen.

Aflossing van steun en belastingschuld

- Na vaststelling van de NOW/TVL krijgt elke ondernemer standaard zes weken de tijd om een eventueel openstaand bedrag terug te betalen. Mocht dit om wat voor reden dan ook niet lukken, dan kan een ondernemer afspraken maken om te komen tot een terugbetalingsregeling voor meerdere termijnen. UWV en RVO stellen zich hierbij coulant op. De uitvoeringsorganisaties hebben en nemen de ruimte voor maatwerk en bieden termijnen aan tot en met vijf jaar – met een rente van 0% - afgestemd op de situatie van de ondernemer.
- De aflossingstermijn voor opgebouwde belastingschulden is 60 maanden, en ondernemers hoeven pas af te gaan lossen vanaf 1 oktober 2022. Hierdoor hebben zij al een adempauze voordat de aflossingen beginnen.

- Omdat invorderingsrente een belangrijke prikkel vormt om belastingaanslagen (tijdig) te voldoen, is het wenselijk dat deze prikkel herleeft. De invorderingsrente voor belastingsschulden wordt echter maar langzamerhand weer verhoogd. Op 1 januari 2022 wordt het percentage invorderingsrente niet op 4% wordt vastgesteld, maar op 1%. Op 1 juli 2022 wordt de rente verhoogd naar 2%. Op 1 januari 2023 wordt de rente op 3% vastgesteld en vervolgens op 1 januari 2024 op 4%

Maatregelen bij sanering, bedrijfsbeëindiging en problematische schulden

- Het kabinet onderzoekt de mogelijkheden, gericht op in de kern gezonde bedrijven, van verruiming van het saneringsbeleid van de Belastingdienst. Hierbij is de samenwerking met andere private schuldeisers van cruciaal belang. Het kabinet verkent daarom de mogelijkheden om op basis van publiek-private afspraken te komen tot een herstructurering van onhoudbare schulden bij levensvatbare bedrijven. Om dit proces te versnellen organiseert het kabinet met de grootste schuldeisers, waaronder banken, rondetafelgesprekken. Naar verwachting wordt er medio september een intentieverklaring gerealiseerd. Doel is om duidelijkheid te hebben alvorens terugbetalingen van de belastingsschuld starten.
- UWV, RVO en Belastingdienst onderzoeken de mogelijkheden om casuïstiek tussen de diensten bespreekbaar te maken. Doel is om de ondernemer met complexe problemen zo goed mogelijk van dienst te zijn. Dit ziet toe op het harmoniseren van terugbetaaltermijnen, betaalpauses en het warm overdragen van individuele werkgevers. Het uitwisselen van data vergt een convenant vanwege AVG-wetgeving.
- Onderzocht wordt in hoeverre het mogelijk is voor UWV en RVO om mee te doen aan een saneringstraject (kwijting).
- Het TOA-krediet stelt mkb-bedrijven in staat om een doorstart vanuit een WHOA-traject te maken. De doelgroep van het TOA-krediet is mkb-bedrijven die beschikken over bedrijfsactiviteiten die voldoende levensvatbaar zijn. Het TOA-krediet stelt deze bedrijven in staat om uitgaven en investeringen ten behoeve van de (her)start van de bedrijfsactiviteiten te maken. Voor het TOA-krediet maakt het kabinet 200 miljoen vrij. Per bedrijf kan maximaal 100.000 euro aan TOA-krediet door Qredits worden verstrekt. De ondernemers aan wie het krediet wordt verstrekt, krijgen bovendien 12 maanden gratis coaching bij het (weer) goed op de rails zetten van het bedrijf.

Factsheet ASP op AP

Bij besluitvorming over het aanvullend sociaal pakket (ASP) in de zomer van 2020 is besloten het grootste deel van het pakket in 2022 op de aanvullende post (AP) bij Financiën te plaatsen. Het gaat om de volgende vier posten:

- Re-integratiebudget gemeenten 5.1.2b
- Crisisdienstverlening 5.1.2b
- Gemeentelijk schuldenbeleid 5.1.2b
- Bijzondere bijstand 5.1.2b

Afgesproken de tegemoetkoming voor SW-bedrijven ook in het gesprek over de AP-middelen te betrekken (*stand eind juni*). In dit factsheet wordt kort een aantal zaken met betrekking tot deze middelen op een rijtje gezet.

Re-integratiebudget gemeenten 5.1.2b <i>mIn.)</i>	• Middelen zijn gereserveerd voor het re-integratiebudget van gemeenten, zodat gemeenten de re-integratie van bijstandsgerechtigden op peil kunnen houden. Middelen 2020 en 2021 (resp. 5.1.2b 5.1.2b) zijn overgeboekt naar de algemene uitkering van het Gemeentefonds. • Voor 2021 zijn ook middelen beschikbaar gesteld voor een intensivering op dienstverlening aan bijstandsgerechtigden 5.1.2b • Raming van de 5.1.2b is gebaseerd op verwachte extra beroep op de bijstand (Q) in 2022 ten tijde van besluitvorming over het steunpakket (cMEV in 2020). • Voor gemeenten is snel duidelijkheid over (de verdeling van) de middelen 2022 gewenst. Gemeenten rekenen op deze middelen. • Herijken van deze middelen op basis van de meest recente CPB-raming (juniraming 2021) zou een bedrag van zo'n 5.1.2b opleveren. Dit is het gevolg van een lagere verwachte instroom (Q), het bedrag van dienstverlening per persoon (de P) wordt gelijk verondersteld.
---	---

Crisisdienstverlening (€ 5.1.2b)	- Deze middelen zijn gereserveerd voor crisisdienstverlening door gemeenten, UWV en sociale partners via de regionale mobiliteitsteams (RMT's). Dit betreft middelen voor ontschot budgetten, fte's in de RMT's, uitvoeringskosten van het UWV, projectsubsidies van betrokken partijen en diverse overige kosten. Middelen 2020 en 2021 5.1.2b zijn grotendeels uitgedeeld naar verschillende posten op de SZW-begroting, een klein deel is naar het Gemeentefonds overgeboekt. - De regeling Aanpak aanvullende crisisdienstverlening door regionale mobiliteitsteam, met een looptijd t/m eind 2022, is eind maart van 2021 gepubliceerd. Inmiddels zijn zo'n beetje alle teams aan de slag. - Voor betrokken partijen is snel duidelijkheid over (de verdeling van) de middelen 2022 gewenst. Betrokken partijen rekenen op continuering van de aanpak in 2022. - Toeloopt bij de RMT's lijkt tot dusverre mee te vallen, waarschijnlijk mede als gevolg van de opstartfase van de RMT's en continuering van het steun- en herstellepakket. Deze maand zijn de eerste declaraties voor het ontschot budget binnengekomen. Per maand zullen we meer weten over hoe de uitputting zich ontwikkelt.
Gemeentelijk schuldenbeleid (5.1.2b mln.)	- Middelen zijn gereserveerd voor de schuldhelpverlening door gemeenten. Middelen 2020 en 2021 (resp. 5.1.2b) zijn overgeboekt naar de algemene uitkering van het Gemeentefonds. - De raming voor de middelen is destijds grotendeels gebaseerd op de verwachting van de NVVK (branchevereniging voor schuldhelpverlening) dat het beroep op schuldhelpverlening met 30% zou toenemen. - Het beroep op schuldhelpverlening is in 2020 iets afgenomen. Inschatting van SZW is dat dit ook te maken heeft met sluiting van de fysieke loketten en continuering van het steun- en herstellepakket. Verwachting van de NVVK voor 2022 is nog steeds dat het beroep op schuldhelpverlening zal toenemen.
Bijzondere bijstand (€ 5.1.2b)	- Middelen zijn gereserveerd voor de bijzondere bijstand, waarmee gemeenten via maatwerk personen met een laag inkomen, die voor onverwachte kosten komen te staan, kunnen ondersteunen. De middelen 2020 en 2021 5.1.2b zijn overgeboekt naar de algemene uitkering van het Gemeentefonds. - Omdat onzeker is hoe de conjunctuur doorwerkt op het beroep op bijzondere bijstand, is in de zomer van 2020 in de raming gerekend met de verwachte extra instroom in de bijstand (stand cMEV). - Omdat de verwachte extra instroom in de bijstand inmiddels substantieel lager is, zou herijken met deze methode een nihil bedrag opleveren. - Uit recente (voorlopige) CBS-cijfers over 2020 blijkt dat de uitgaven aan het cluster directe levensbehoeften met 5.1.2b is gestegen t.o.v. 2019. Dit is bij de oorspronkelijke berekening niet meegenomen.
SW-bedrijven (€ 35 mln. voor 1^e jaarthelft 2021, potloodreservering op AP van € 22 mln.)	- Sociale Werkvoorziening (SW-)bedrijven kunnen geen aanspraak maken op NOW-steun. In 2020 is besloten tot een compensatie voor het geleden omzetverlies van SW-bedrijven van 5.1.2b. - Voor de eerste helft van 2021 zou wat SZW betreft de compensatie voor SW-bedrijven uitkomen op zo'n 5.1.2b. Hierbij is gekeken naar het omzetverlies van SW-bedrijven, rekening houdend met de krimp van SW-bedrijven en bestaande, niet-corona gerelateerde tekorten.

1. Ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk

	2020	2021	2022	2023	2024	Totaal
1.1 Re-integratiebudget gemeenten	54	374	228	0	0	656
1.2 Additional impuls re-integratiebudget gem.	40	90	140	-	-	270
1.3 Werkgeversdienstverlening UWV	-	50	-	-	-	50
1.4.1 Regionale mobiliteitsteams en extra crisisdienstverlening regio	-	11	-	-	-	11
1.4.2 Tijdelijke imp. re-integratie banenafpraak	11	109	75	-	-	195
1.4.3 Praktijkleren in het mbo	2	21	13	-	-	36
1.5 Scholingsbudget WW	-	63	-	-	-	63
1.6 Ondersteuningstrajecten zelfstandigen	-	23,5	-	-	-	23,5
	1	6,5	-	-	-	7,5

2. Scholing en ontwikkeling	0	164	18	0	0	182
2.1 NL leert door: ontwikkeladviezen	-	37	-	-	-	37
2.2 NL leert door: scholing	-	21	9	-	-	30
2.3 Werkgeverssubsidie intersect. scholing	-	37,5	-	-	-	37,5
2.4 Werkgeverssubsidie basisvaardigheden	-	6	-	-	-	6
2.5 NL leert door: scholing via ...samenwerkingsverbanden	-	62,5	9	-	-	71,5
3. Bestrijding van jeugdwerkloosheid	13	104	170	88	42	416
3.1 Begeleiding door scholen en gemeenten	13	71	70	-	-	153
3.2 Reservering langere verblijfsduur (OCW/AP)	-	33	100	88	42	263
4. Aanpak van armoede en problematische schulden	23	78	45	0	0	146
4.1 Gemeentelijk schuldenbeleid	15	30	30	-	-	75
4.2 Bijzondere bijstand	5	10	15	-	-	30
4.3 Waarborgfonds	-	30	-	-	-	30
4.4 Versnellen brede schuldenaanpak	3	8	-	-	-	11
5. Diversen	50	PM	0	0	0	50
5.1 Tegemoetkoming SW-bedrijven	50	PM	-	-	-	50 + PM

Blaauw = middelen op AP bij FIN